

Solidair

NR 2
SOLIDAIR LENTE 2024

MAGAZINE VAN DE PARTIJ
VAN DE ARBEID VAN BELGIË | PVDA
www.solidair.org

5€

ONTMOETING

VANDAAG BIJ DELHAIZE, MORGEN IN HET PARLEMENT?

Dit zijn
de eerste
namen voor
ManiFiesta!

"Een vermogens-
belasting is niet
alleen mogelijk, ze
is ook nodig"

Rechtstreeks
vanuit een
ziekenhuis in
Gaza

REDACTIE

M. Lemonnierlaan 171, bus 2, 1000 Brussel
+32(0)2 504 01 10

Met de medewerking van : Jonathan Lefèvre, Dirk Tuypens, Patrick Moens, Nadine Van Wallegem, Lieve Copers, Marjon Bellen, Livia Lumia, Tibby Meseure, Geert Haverbeke, Bert De Belder, Maartje De Vries, Stefaan Van Parys, Sofia Touhami, Sira Blancquart, Olivier Goessens, Gille Feyaerts, Bruno Stas, Tom De Meester, Peter Mertens, Thérèse Michels, Janneke Ronse, Evelien De Jaegher, Wim De Ceukelaire, Fanny Polet, Roel Berghuis, David Pestieau, Ben van Duppen, Bruno Bauwens, Dimitri Neyt, Aurélien Soucheyre

Directeur redactie michael.verbauwhede@solidair.org

Hoofdredacteur jonathan.lefevre@solidaire.org

redactie redactie@solidair.org

www.solidair.org

ABONNEMENT

Abonnement abonnement@solidair.org
tel +32(0)2 50 40 150

Normaal € 25 | **Speciaal*** € 20 | **Steun** €100

Vul de abonnementsbon in op onze website. U vindt er ook onze andere tarieven.

www.solidair.org/abonnement

Rekening IBAN: BE17 0010 7289 9721 BICGEBABEBB

** Studenten, werklozen, CJP, min 18 jaar, +65 jaar, invaliden. Steeds een kopie van de studenten-, CJP-identiteits-, invaliditeits- of werklozenkaart bijvoegen.*

www.facebook.com/solidair.org

PARTIJ VAN DE ARBEID VAN BELGIË

Nationaal secretariaat

M. Lemonnierlaan 171, bus 2, 1000 Brussel
• +32(0)2 50 40 110
• pvda@pvda.be

Steunfonds

IBAN BE50 5230 8143 5518 • BICGEBABEBB
www.pvda.be

Coverfoto: Bruno Bauwens

www.twitter.com/solidair_org

Highway to Hell...mut Lotti

Op 8 september staan "Hellmut" en zijn metalband op het hoofdpodium van ManiFiesta. Wij gingen alvast kijken en luisteren naar wat we mogen verwachten.

"Links moet de mensen hoop en perspectief geven"

De Indiase marxistische historicus, journalist en auteur Vijay Prashad en Peter Mertens spreken over de snel veranderende machtsverhoudingen in de wereld. "Er zit macht in de werkende mensen, en die is groter dan de meeste mensen geloven."

Ontdek de echte geschiedenis van 1 mei

Elk jaar op de eerste dag van mei verzamelt de werkende klasse in heel de wereld zich voor de strijd. Een dag die niet toevallig gekozen werd.

Verkiezingen

De Miljonairstaks: het geld halen bij de rijksten 6-9

Doe mee op jouw manier 10-11

Quentin Parrinello: "Een vermogensbelasting is niet alleen mogelijk, ze is ook noodzakelijk" 12-17

Van Delhaize naar het parlement 20-23

ManiFiesta

Zij komen naar ManiFiesta 30-31

Vrijwilliger op ManiFiesta om weer voluit verder te gaan 36-37

Irvin Jim, symbool van vakbondsvernieuwing in Zuid-Afrika 38-39

Shawn Fain leidt de United Auto Workers naar een historische overwinning 40-41

- 18-19 Ontmoeting met Peter Mertens
- 24-25 Gratis maaltijden op school: verrassend lekker
- 26-27 De slachtoffers van misbruik in de Kerk mogen niet nog eens teleurgesteld worden
- 48-51 Gaza: "Dit is een oorlog tegen gezondheidszorg, niet tegen terrorisme"
- 52-53 Mooie namen voor vuile oorlogen
- 58-59 Jan Brassler: Staalarbeider in het gewapend verzet
- 60-61 Wat kan u ons aanraden?
- 63 Espresso

Zone calme
RUE DE LA VILLE
RUE DE LA VILLE
RUE DE LA VILLE
RUE DE LA VILLE

scamer
WVW

PALESTINA ZAL LEVEN

In iets meer dan zes maanden tijd heeft het geweld in Palestina volgens de VN meer dan 33.000 doden geëist, waarvan een meerderheid vrouwen en kinderen. Maar de steun aan het Palestijnse volk neemt niet af. Integendeel. Overal in de wereld zien we initiatieven opbloeien. In Luik bijvoorbeeld schilderden activisten de trappen van de Buereberg in de kleuren van de Palestijnse vlag (foto).

De externe druk op de extreemrechtse Israëliëse regering, verantwoordelijk voor deze barbarij, neemt toe. Vakbonden, ngo's en politieke partijen verwerpen het geweld van de Israëliëse overheid. Zelfs het Witte Huis heeft kritiek op Israël. Niet uit humanitaire overwegingen, maar uit angst dat het wereldwijde verzet zich teveel zou verspreiden.

Zoals de Palestijnse dichter Mahmoud Darwish schreef: "U die op onze drempel staat, kom binnen, en drink met ons Arabische koffie. U zou kunnen voelen dat u mens bent, zoals wij. U die op onze drempel staat, ga weg uit onze ochtend, zodat wij zeker kunnen zijn dat we zijn zoals u, mensen."

JONATHAN LEFÈVRE

MILJONAIKSTAKS

Het geld halen bij de 1% rijksten

Al meer dan 15 jaar bepleit de PVDA een belasting voor de allerrijksten. Vandaag heeft de partij die belasting onmiskenbaar tot hét politieke thema gemaakt. Ze heeft het hele politieke spectrum gedwongen om een standpunt in te nemen. Enkele partijen legden al een eigen voorstel op tafel – al riskeert dat na de verkiezingen vergeten te worden – en zelfs Bart De Wever (N-VA) voelde zich verplicht om te zeggen dat de rijken niet ontzien kunnen worden. Maar niets boven het origineel: dit is de miljonairstaks die de PVDA voorstelt.

België heeft nooit een belasting op grote fortuinen gekend en is daarmee een uitzondering. Tot aan de neoliberale vloedgolf in de jaren 1980 was het belasten van de rijken in veel landen een evidentie. Van de vijftien landen die tot 2004 de Europese Unie uitmaakten, waren er twaalf met een vermogensbelasting. Maar stap voor stap hebben heel wat landen die vermogensbelasting opgegeven. Onder het voorwendsel van praktische problemen ging de taks voor de bijl. Maar er was nog een belangrijk argument: de rijkdom zou zich eerst bovenaan in de piramide van de samenleving verzamelen, om dan later naar beneden te sijpelen.

EEN DEBAT DAT IN VEEL LANDEN LEEFT

Gerenommeerde economen als Thomas Piketty hebben intussen bewezen dat er helemaal niets sijpelt. De rijkdom blijft aan de top kleven. Dat besef groeit. In veel landen woedt daarom ook het debat over de (her-)invoering van een vermogensbelasting. In Nederland pleit de ESB, de Nederlandse vereniging van economen, voor een “vermogensbelasting zonder compromis”. In het Verenigd Koninkrijk pleit de *Wealth Tax Commission* voor het overwegen van een vermogensbelasting. In de Verenigde Staten legden presidentskandidaten Bernie Sanders en Elizabeth Warren het voorstel ook op tafel. En in Frankrijk, dat tot 2018 een *Impôt Spécial sur les Fortunes* (ISF, speciale belasting op fortuinen) had, gaan veel stemmen op om ze weer in te voeren. Onderzoek van *France Stratégie* wees uit dat de afschaffing ervan niet geleid heeft tot hogere investeringen of meer economische activiteit, maar tot een verhoging van de dividenden van Franse bedrijven naar hun aandeelhouders. En het Franse instituut voor de statistiek publiceerde gegevens waaruit blijkt dat de afschaffing van de ISF de ongelijkheid in Frankrijk heeft doen toenemen. Het voorstel van de miljonairstaks dat de PVDA in 2008 lanceerde, werd intussen aangepast, omdat de accumulatie van rijkdom aan de top veranderd is. De nieuwe versie van de miljonairstaks is doelgericht, ambitieus, haalbaar en nodig. Doelgericht omdat de taks het vizier scherp stelt op de rijkste één procent. Omdat daar het grootste deel van de rijkdom geconcentreerd

zit. De rijkste één procent bezit een kwart van het totale vermogen. Onze miljonairstaks richt zich op de vermogens van 5 miljoen euro en meer. 99% van de bevolking heeft helemaal geen vermogen van 5 miljoen euro en betaalt dus niets.

Het voorstel is ambitieus omdat we twee procent heffen op netto vermogens tussen de 5 en de 10 miljoen euro en drie procent op vermo-

evenveel dan drie kwart van de bevolking (74%). Deze 50.000 rijkste families hebben een vermogen groter dan 5 miljoen.

Toen de PVDA in 2008 haar voorstel lanceerde, richtte het zich op vermogens van meer dan 1 miljoen. De nieuwe miljonairstaks van de PVDA is dus bijgesteld om de 1% allerrijksten te treffen.

De progressieve partijen binnen Vivaldi hebben ook een voorstel voor een vermogensbelasting – nadat ze elf keer tegen het initiële voorstel van de PVDA stemden – maar de socialisten en ecologisten in zowel noord als zuid willen een lichtere en minder gerichte belasting.

WAAROM ALLEEN MIKKEN OP MENSEN MET MEER DAN 5 MILJOEN?

Als de PVDA alleen de 1% rijksten wil belasten, dan is dat omdat zij behoren tot de sociale klasse die haar rijkdom haalt uit de uitbuiting van het werk van anderen, rechtstreeks of via speculatie. Bij die 1% vinden we onder meer grote kapitalistische families die Bel20-bedrijven bezitten: AB Inbev (families de Spoelberch, de Mevius, Van Damme), Colruyt Group (Colruyt), Sofina (Boël), GBL (Frère), Ackermans & van Haaren (Bertrand), UCB (Janssen), etc.

Het gezin dat een netto vermogen bezit van 1 tot 3 miljoen euro, wat socialisten en groenen willen aanspreken, beantwoordt niet noodzakelijk aan dit profiel.

Er zijn een aantal grensgevallen die door tegenstanders van een vermogensbelasting gebruikt worden om zich tegen zo'n belasting te verzetten. Dat zagen we in Frankrijk bij de vele debatten over de ISF. Tegenstanders gebruikten het voorbeeld van de inwoners van Ile de Ré, die onderworpen waren aan de ISF vanwege de stijgende waarde van hun grond. In België beweert MR-voorzitter Georges-Louis Bouchez dat een belasting op miljonairstaks uiteindelijk de middenklasse zal treffen.

Nemen we een echtpaar landbouwers dat enkele tientallen hectaren land, bedrijfsgebouwen en landbouwuitrusting bezit waarvan ze de leningen hebben terugbetaald. Dat kan oplopen tot enkele miljoenen euro's, zonder dat het echtpaar veel personeel in dienst heeft of een buitengewoon inkomen heeft.

Of neem een gepensioneerd echtpaar dat, dankzij erfenissen en comfortabele lonen, naast spaargeld ook een huis in Brussel bezit en een tweede woning in de provincie Luxemburg, dicht bij de grens met het groot-hertog-

Foto Solidair, Stefaan Van Parys

De nieuwe miljonairstaks is doelgericht, ambitieus, haalbaar en nodig

gens boven de 10 miljoen euro. De voorstellen van Vooruit en Groen zijn maar waterachtige afkooksels zonder veel ambitie: Vooruit wil amper 0,3 procent heffen op de financiële vermogens boven de 1 miljoen euro, Groen wil 0,4 tot 1,2 procent heffen op vermogens boven de 2,5 miljoen euro.

De miljonairstaks is ook haalbaar, omdat de superrijken hun fortuin zelf moeten aangeven via fortune-on-web. Zoals wij allemaal onze belastingen ingeven op tax-on-web. En de taks is tenslotte ook erg nodig, omdat hij jaarlijks 8 miljard euro oplevert, geld dat we nodig hebben om te investeren in de renovatie en isolatie van sociale woningen, scholen en het openbaar vervoer.

WIE BETAALT?

De miljonairstaks viseert de 1% superrijken, de groep waar het grootste deel van de rijkdom zich concentreert. Die kleine club bezit

dom. Gezien de sterke stijging van de vastgoedprijzen kan hun totale vermogen oplopen tot enorme bedragen. Ze behoren echter niet tot de categorie van de superrijken die profiteren van de uitbuiting van veel werknemers.

WAAROM HET VERMOGEN BELASTEN EN NIET DE INKOMSTEN UIT VERMOGEN?

De groei van de vermogensongelijkheid is een probleem in alle ontwikkelde economieën. De Franse econoom Thomas Piketty bewees in zijn boek *Kapitaal in de 21ste eeuw* dat de rijkdom van de top één procent sneller groeit dan de economie en dat zonder ingrijpen de ongelijkheid zal blijven groeien. Piketty pleit voor een vermogensbelasting om dat tegen te gaan. Het Europees Belastingobservatorium bepleit een globale minimum vermogensbelasting

Veel landen hebben of hadden een vermogensbelasting voor de rijksten

van 2% voor miljardairs. Volgens het onderzoekscentrum is de rijkdom van de allerrijksten sinds 1995 jaarlijks met 6 à 9% gegroeid. Dat is twee tot drie keer sneller dan bij de rest van de bevolking. Het aandeel van de rijkdom dat door miljardairs wordt opgeslorpt, is daardoor in een kwarteeuw verdrievoudigd. Oxfam International stelde in het kader van de Davos-conferentie dat een vermogensbelasting op de Europese multimiljonairs 286 miljard euro per jaar kan opbrengen.

WAT BRENGT HET OP?

De miljonairstaks bedraagt 2% op het vermogen boven de 5 miljoen, 3% op vermogen boven de 10 miljoen.

Zelfs bij de allerrijksten is het vermogen heel ongelijk verdeeld. De rijkste 2.730 gezinnen, 0,05% van het totaal in België, bezitten 165 miljard euro. Ze hebben een gemiddeld vermogen van 60 miljoen euro.

Onder hen vallen de allerrijkste Belgen, waaronder miljardairsfamilies als de Spoelberch en de Mevius van AB InBev, Boël van Sofina en Huts van Katoen Natie. De Top 0,05% draagt 4,4 miljard euro bij aan de miljonairstaks.

De anderen van de top één procent hebben samen 516 miljard euro, per gezin is dat gemiddeld 10,7 miljoen euro. Samen dragen ze 6,4 miljard euro bij aan de miljonairstaks. In totaal levert de miljonairstaks dus bruto 10,8 miljard euro op.

Elf keer heeft de PVDA de miljonairstaks in het parlement voorgelegd, elf keer hebben de andere partijen tegen gestemd. (Foto Solidair, Stefaan Van Parys)

Uit voorzichtigheid rekenen we erop dat onze vermogensbelasting netto zo'n 8 miljard euro per jaar zal opbrengen. Dat is 26% minder dan de berekende bruto opbrengst van 10,8 miljard per jaar. In zijn studie rekent het Federaal Planbureau op een verlies tussen 7% en 34%. Onze voorzichtige aanname ligt dus in dezelfde lijn.

HOE MOET DE BELASTING GEÏND WORDEN?

Om de belasting te kunnen innen, richten we Fortune-on-Web op. Op deze uitbreiding van Tax-on-Web kunnen multimiljonairs hun vermogen aangeven. Om belastingontduiking tot een minimum te beperken, brengen we binnen de federale overheidsdienst financiën (de FOD) een aparte cel "Grote Vermogens" onder, die de aangiftes van de 70.000 rijkste gezinnen controleert. Zo'n dienst is er in heel wat landen, maar in België nog altijd niet.

Er zijn gelukkig al heel veel databanken met informatie over het vermogen van de Belgen. Vastgoed staat in het Kadaster van de FOD, informatie over bankrekeningen staat bij het Centraal Aanspreekpunt (de CAP) van de Nationale Bank, de fiscus beschikt over de informatie inzake effectenrekeningen, verzekeringsmaatschappijen bezitten ook informatie over de waarde van verschillende luxegoederen zoals juwelen, luxewagens en jachten, informatie over buitenlandse rekeningen en bezittingen wordt vandaag al aan de Belgische fiscus gemeld en het UBO-register bevat informatie over de eigenaars van alle Belgische ondernemingen.

Voormalig gouverneur van de Nationale Bank Luc Coene zei tien jaar geleden al dat een controle op de vermogens geen technisch probleem vormt: "Veel van die gegevens zoals immobiëlen en financiële activa zijn nu al bekend bij diverse overheidsdiensten. Technisch gezien is het met de huidige IT niet moeilijk om die gegevens samen te brengen." Vandaag beschikken we over nog veel meer digitale gegevens en computertechnieken om de gegevens te analyseren. Door de databanken met elkaar te verbinden en in Fortune-on-Web het vermogen in kaart te brengen, komen we stap voor stap tot een vermogenskadaster. Daarmee zal het innen van de vermogensbelasting steeds vlotter gaan.

WAAROM HEBBEN WE EEN BELASTING OP FORTUINEN NODIG?

De miljonairstaks zou dus jaarlijks 8 miljard euro opbrengen om te investeren in de samenleving. "De miljarden die een vermogensbelasting opbrengt, gaan niet belegd worden in speculatieve goederen, in wapens of bedrij-

ven die belasting ontduiken. We gebruiken ze voor publieke investeringen en om sociale noden in te lossen. Ze dienen bijvoorbeeld als onderpand voor een investeringsbank die woningen gaat isoleren, die gaat investeren in groene energie en die het openbaar vervoer gaat verbeteren. Elke euro die we zo investeren, zorgt ervoor dat de werkende mensen erop vooruitgaan. Deze investeringen leiden ook tot economische groei. Een deel van de opbrengst kan ook dienen om de financiering van de pensioenen te garanderen, of voor publiek onderzoek, voor onderwijs en zorg. Met een bescheiden bijdrage van de top één procent rijksten kunnen we de rest van het land stevig vooruit laten gaan."

Met de opbrengst van de miljonairstaks kunnen we investeren om aan sociale noden tegemoet te komen en de klimaatverandering tegen te gaan. Die investeringen leveren nieuwe jobs en economische activiteit op in sectoren als de groene energieproductie, het transport, de bouw en renovatie van woningen. Na jaren van besparen op alles wat los en vast zit, en nu de productie in Europa terugvalt, zijn zulke publieke investeringen nodig om de economie aan te zwengelen en klaar te maken voor de toekomst.

"Maar de belasting zorgt er ook voor dat de superrijken iets minder geld hebben", zo luidt

Met de opbrengst van de miljonairstaks kunnen we investeren om aan sociale noden tegemoet te komen en de klimaatverandering tegen te gaan

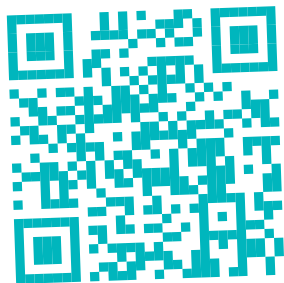
de tegenwerping. Dat klopt, het geld dat we investeren in de toekomst van de samenleving, kunnen zij niet meer investeren in speculatieve producten. Dat speculatieve investeringsgedrag heeft een negatieve impact op de economische groei.

Doe mee op jouw manier

Hoe wil jij de sociale golf versterken? Een affiche hangen, folders verdelen, helpen op sociale media, ... alles kan.

www.pvda.be/meewerken

“Een vermogensbelasting is niet alleen mogelijk, ze is ook noodzakelijk”

We denken vaak dat belastingen een zeer ingewikkeld onderwerp zijn. Het is nochtans een fundamentele kwestie. Wie belasten we, hoeveel en waarvoor? Voor Quentin Parrinello van het Europees Belastingobservatorium is dat “de centrale vraag van de democratie”.

JONATHAN LEFÈVRE

Oxfam en het Europees Belastingobservatorium stellen de ongelijkheid aan de kaak. Het meest recente rapport van het observatorium over belastingontduiking laat zien dat multinationals in 2022 liefst 1000 miljard dollar winst hebben verborgen in belastingparadijzen. Oxfam en het observatorium stellen alternatieven voor, waaronder een vermogensbelasting, de strijd tegen belastingontduiking en -fraude, eerlijke heffingen voor multinationals, enz.

Na acht jaar werken bij Oxfam ging Quentin Parrinello aan de slag bij het observatorium, dat onder leiding staat van econoom Gabriel Zucman. Die won in 2023 de prestigieuze prijs voor economie Clark Medal.

In 2023 kondigden energiereuzen als TotalEnergies recordwinsten aan. De grootste Franse bedrijven (CAC 40) stopten hun aandeelhouders bijna 100 miljard euro toe. Wat betekenen die getallen voor u?

Quentin Parrinello. Het laat eenvoudigweg zien dat een klein aantal actoren steeds meer macht concentreert. Total is niet de enige. De oliereuzen strijken al enkele jaren recordwinsten op. Dat brengt ons bij het debat over overwinsten. De Europese Unie heeft geprobeerd dit aan te pakken door een belasting op die overwinsten in te voeren. Dat brengt een aantal problemen met zich mee, omdat ze extreem gevoelig is voor belastingontduiking. De opbrengst van de overwinstbelasting valt daarom in veel Europese landen nogal tegen. Het lost het probleem niet op.

We willen dat soort belastingen verbeteren en hebben een voorstel gedaan voor effectievere belastingen. Het is echter niet alleen een kwestie van belastingheffing, maar ook van het monopolie van grote bedrijven, van oliebedrijven maar ook van de agro-industrie.

Als je ziet hoe de oliegiganten hun winstrecords verbreken, rijzen er vragen over hun impact op het milieu. Deze bedrijven maken gigantische winsten, voornamelijk uit de winning van fossiele hulpbronnen, en her-

◀ Quentin Parrinello. (Foto Christophe Da Silva)

investeren in essentie in de exploitatie van die fossiele hulpbronnen. Het roept dus ook vragen op over het bedrijfsmodel.

Elk jaar brengt Oxfam een rapport uit over ongelijkheid. Dat zorgt elk jaar voor meer ophef. Vanwaar die toegenomen aandacht?

Quentin Parrinello. De kwestie van ongelijkheid werd lang gezien als een aanvaardbaar neveneffect van de mondialisering. Als er sprake was van groei, maakte het niet uit of er ongelijkheid ontstond, het was geen probleem. Ik denk dat de rapporten van Oxfam de voorbije jaren de verdienste hebben dat ze deze dynamiek benadrukken. Maar het is het werk van heel veel maatschappelijke organisaties, politieke partijen en grote instellingen om de negatieve impact van ongelijkheid en de concentratie van rijkdom aan te tonen. Het discours verandert. Ongelijkheid is geen natuurlijk fenomeen maar het gevolg van politieke keuzes. Ongelijkheid duwt een groot deel van de bevolking in armoede. Een groot deel van de bevolking verliest eraan. Op lange termijn zelfs de rijkste mensen, die het meest profiteren van de globalisering. Neem nu gezondheid: desinvesteren in gezondheidszorg verlaagt het algemene gezondheidspeil en maakt dat er pandemieën kunnen uitbreken. Uiteindelijk is ongelijkheid een politieke kwestie die iedereen aangaat.

Ongelijkheid is geen natuurlijk fenomeen maar het gevolg van politieke keuzes. Ongelijkheid duwt een groot deel van de bevolking in armoede

Laten we het hebben over de superrijken. Sommige van hen vragen om meer belast te worden. Waarom doen ze dat volgens u?

Quentin Parrinello. Het is nuttig voor het publieke debat, omdat het niet belasten van de rijksten geen natuurwet is. We hebben in

het verleden veel hogere belastingtarieven voor de rijksten gehad. Dat ze nu minder belast worden, is het resultaat van een neoliberale ideologie die zegt dat het verlagen van belastingen voor de rijksten de investeringen zou aanzwengelen. Vandaag bereiken we het einde van die cyclus en zien we dat een meerderheid van de mensen een belastingverhoging voor de rijksten wel ziet zitten. Het is nog niet tot de regering doorgedrongen, maar dat kan snel gaan.

Vervolgens denk ik dat het niet aan de rijksten is om zelf hun belastingniveau te bepalen. Het is aan de samenleving om te beslissen over de eerlijke bijdrage van iedereen.

Het observatorium stelt voor om het vermogen te belasten in plaats van het inkomen. Waarom?

Quentin Parrinello. Als je erg rijk bent, is het gemakkelijk om je vermogen zo te structureren dat er weinig belastbaar inkomen ontstaat. De inkomstenbelasting vormt het centrale instrument om mensen te belasten, maar slaagt er niet in de rijksten te belasten. In ons onderzoek houden we niet alleen rekening met de inkomstenbelasting, maar ook met de btw, de sociale zekerheidsbijdragen,

▲ **Quentin Parrinello werd in 2020 door de organisatie TaxCOOP gelauwerd als een van de 35 "jonge leiders van de toekomst op belastinggebied"** (samen met onder meer de Britse econome Grace Blakeley).

alle verbruiksbelastingen en de vennootschapsbelasting. Zelfs als we al deze belastingen meenemen, betalen de rijksten verhoudingsgewijs minder dan de rest van de bevolking.

De vraag is dus hoe we deze mensen, die rijker zijn dan de anderen maar minder inkomstenbelasting betalen, zover krijgen dat ze meer bijdragen. Het is vrij eenvoudig om de aard van het inkomen te veranderen, om het zo te structureren dat het van een belastbare categorie naar een niet belastbare categorie gaat. Daarom is het vermogen belasten de beste manier om de rijksten hun bijdrage te laten leveren. Het vermogen, onroerend goed maar ook aandelen in bedrijven.

De Belgische regering heeft een belasting op effectenrekeningen ingevoerd en stelt dat voor als een vermogensbelasting. Maar ze treft de rijksten niet en levert niet veel op. Wat zijn de criteria

voor een effectieve vermogensbelasting?

Quentin Parrinello. We kunnen ons laten inspireren door wat bij eerdere vermogensbelastingen niet werkte. Die hebben niet zoveel geld opgebracht als verwacht. De rijkste belastingplichtigen leverden niet noodzakelijkerwijs de grootste bijdrage. Eerdere vermogensbelastingen hadden als belangrijkste kenmerk dat ze een vrij lage drempel hadden maar heel veel vrijstellingen. Die vrijstellingen kwamen feitelijk ten goede aan de rijksten. We moeten ons richten op de rijkste categorie.

Ten tweede was het vrij eenvoudig om activa in belastingparadijzen te verbergen zonder dat de belastingdienst daarvan op de hoogte was. Een paar jaar geleden was er een grote internationale hervorming van de automatische uitwisseling van bankgegevens, waarvan we de impact verwelkomen. Die hervorming dwingt financiële instellingen om informatie te delen, bijvoorbeeld over een Franse of Belgische belastingplichtige die een rekening heeft op de Kaaimaneilanden. Zo weten we nu veel meer over de offshore bezittingen van de rijkste mensen (buiten de Verenigde Staten, n.v.d.r.) en kunnen we hen dus beter belasten.

Derde probleem: de vermogensbelasting gebeurde over het algemeen op basis van de eigen aangifte. Als je werknemer bent, wordt je inkomen door je werkgever aangegeven bij de belastingdienst. De aangifte gebeurt dus door een derde partij. Als je zelf aangeeft, is het veel makkelijker om minder aan te geven. Vandaag hebben staten, dankzij de automatische uitwisseling van informatie, veel meer betrouwbare middelen om het vermogen in

te schatten, in het bijzonder het offshore vermogen van de zeer rijken.

Tot slot bestaat het risico dat zodra de belasting wordt ingevoerd, de rijksten hun koffers

Een vermogensbelasting is niet alleen economisch maar ook politiek en democratisch zinvol. En het is absoluut haalbaar

pakken. Onderzoek toonde aan dat toen in Frankrijk de ISF er was (solidariteitsbelasting op vermogen, van kracht tussen 1981 en 2018, door Macron afgeschaft, n.v.d.r.), 0,2% van de betrokken mensen vertrok. En we hebben ook instrumenten om de rijksten te belasten als ze in ballingschap gaan. In de Verenigde Staten bestaat dat al: als je daar geboren bent maar vertrekt en in je nieuwe land minder belasting betaalt, dan moet je het verschil in de Verenigde Staten betalen. Dat lijkt ons een goed idee, want als een belastingbetaler een fortuin heeft verdiend, is dat vooral te danken aan overheidsinvesteringen, openbare scholen, gezondheidszorg, enz.

U zegt dat de hervorming van de uitwisseling van bankgegevens landen in staat stelt om belastingontduiking effectiever te bestrijden. Zal het ook makkelijker zijn om een vermogensbelasting in te voeren?

Quentin Parrinello. We bevinden ons op een interessant keerpunt, want we hebben veel betere tools om dergelijke belastingen in te voeren. De meerderheid van de mensen is voor, maar in politieke kringen wordt nog altijd hetzelfde herhaald: de belastingbetalers zullen vertrekken, de investeringen zullen afnemen, enz. Dat zijn allemaal argumenten die we al 15 à 20 jaar horen. Maar ze houden geen steek.

Voorstanders van een echte vermogensbelasting worden soms populistisch genoemd. Maar u zegt dat het heel goed mogelijk is.

Quentin Parrinello. Het is niet alleen heel goed mogelijk, het is ook absoluut wenselijk. Als we ongelijkheid willen bestrijden, als we het vertrouwen in de democratie willen herstellen, als we willen investeren in de grote uitdagingen - de strijd tegen klimaatverandering, de strijd tegen armoede, enz. - dan moeten we die inkomsten genereren. Het is dus niet alleen economisch maar ook politiek en democratisch zinvol. En het is absoluut haalbaar.

Op welk niveau moet het worden geïntroduceerd?

Quentin Parrinello. We doen dat best op een gecoördineerde manier, maar als we wachten tot tientallen landen een consensus hebben bereikt, kan dat nog wel even duren. Als er op internationaal vlak een opening is, moet je ervoor gaan. Maar als de onderhandelingen strop zitten, omdat er in een bepaald land geen vooruitgang wordt geboekt, kan niets een staat ervan weerhouden om het zelf in te voeren. Dat is perfect mogelijk.

Het ontbreken van een vermogenskader is een ander tegenargument dat hier wordt gebruikt.

Quentin Parrinello. Tegenwoordig heeft de belastingdienst genoeg middelen om informatie te krijgen over het bezit van de allerrijksten. Een grote meerderheid van de miljardairs heeft fortuinen gebaseerd op beursgenoteerde bedrijven. En er bestaat een vastgoedkader om de waarde van een huis, villa of andere eigendom te bepalen. Het is dus haalbaar. Maar daarvoor moeten we in-

◀ De Franse econoom Gabriel Zucman staat aan het hoofd van het Europees Belastingobservatorium. (Foto AFP)

vesteren in de belastingdienst en inspecteurs aanwerven.

Recent werd wereldwijd een belasting van 15% op de winsten van multinationals ingevoerd. Hoe beoordeelt u die?

Quentin Parrinello. In theorie is dat een enorme stap vooruit. We hebben voor het eerst een overeenkomst over een minimumbedrag dat multinationals moeten betalen. Tot nu toe bestond zoiets niet. Je kan, zoals wij, vinden dat het te weinig is, maar het is een stap voorwaarts vergeleken met de jaren waarin het verlagen van de belastingen voor multinationals als een goede economische praktijk werd gezien.

Ander goed nieuws: als een land weigert deze belasting in te voeren, kan een ander land die heffen. Dus als een multinational zijn activa in een land plaatst dat heel weinig belast, kan een ander land het bedrijf belasten.

Maar er rijzen heel wat praktische problemen. Het effectieve tarief zal minder dan 15% zijn, vanwege een reeks vrijstellingen. En sommige landen beginnen aan een belastingconcurrentie, niet langer op vlak van het

Het is niet aan de rijksten om zelf hun belastingniveau te bepalen, het is aan de samenleving om te beslissen over de eerlijke bijdrage van iedereen

belastingtarief maar op dat van het belastingkrediet (verlaging van de belasting die kan worden terugbetaald aan het bedrijf of de belastingbetaler, n.v.d.r.).

▲ De Oostenrijkse Marlene Engelhorn, erfgename van de familie die BASF bezit, vraagt om meer belastingen te betalen. (Foto AFP)

Tot de jaren 1980 bedroeg de vennootschapsbelasting in Frankrijk, België en andere westerse landen 50%. Vandaag is dat rond de 25%. Hoe verklaart u die terugval?

Quentin Parrinello. Door de opkomst van een unieke ideologie: de trickle-down-theorie. Die zegt dat als je de belastingen voor bedrijven verlaagt, ze meer winst zullen maken, meer zullen investeren in de reële economie en zo meer groei zullen creëren. Dat is een stelling van de neoliberale economie.

Als gevolg daarvan ligt in de OESO-landen (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, een organisatie die westerse landen verenigt, n.v.d.r.) het tarief voor de vennootschapsbelasting rond de 22%. Dat is een nominaal tarief, het effectieve tarief (wanneer rekening wordt gehouden met de vrijstellingen) ligt zelfs nog lager. Deze race tussen staten naar de laagste belas-

Europees Belastingobservatorium

Het Belastingobservatorium is een recente organisatie. Ze bestaat 3 jaar en telt een twintigtal medewerkers. Quentin Parrinello: "Het doel is het debat over het door overheden gevoerde belastingbeleid te vergemakkelijken. Het observatorium werd opgericht op verzoek van het Europees Parlement, ter ondersteuning van Europese parlementleden maar ook voor burgers. Het doel is om onderzoek van zeer hoog niveau uit te voeren, politieke voorstellen in het publieke debat te brengen en het inzicht in belastingkwesties te vergemakkelijken. Aanvankelijk op Europees vlak, maar steeds meer ook op wereldvlak. We kunnen in Europa misschien wel het beste belastingbeleid ter wereld voeren, maar als we de kwestie niet wereldwijd aanpakken, missen we grotendeels de boot. Daarom benadrukken we de noodzaak om zowel op nationaal, Europees als op wereldvlak te handelen.

We maken wetenschappelijk werk openbaar en proberen het begrijpelijk te maken. Dat is niet altijd eenvoudig. Belastingkwesties zijn complex. Maar we willen in onze studies benadrukken dat achter deze zeer complexe kwesties politieke keuzes schuilgaan. We brengen die beleidskeuzes onder de aandacht van het publiek en wijzen daarbij op de gevolgen ervan."

▲ De PVDA lanceerde al meer dan 15 jaar geleden het voorstel van een miljonairs-taks, zodat er in België eindelijk een echte belasting op de grote fortuinen zou komen. (Foto Solidair, Dieter Boone)

ting is problematisch. Landen komen in een neerwaartse spiraal terecht door de belastingen (en dus de inkomsten) te verlagen, zodat ze lager zijn dan die van hun buurlanden, in de hoop zo bedrijven aan te trekken. Wij stellen een minimumbelasting voor bedrijven voor van 25%, wat jaarlijks een niet te verwaarlozen bedrag van 250 miljard dollar zou opleveren.

Hoe kunnen we voorkomen dat bedrijven vertrekken?

Quentin Parrinello. Neem Apple. Je wil dat de minimale vennootschapsbelasting stijgt van 15% naar 25%. Apple kan zeggen: dan

verplaatsen we al onze winst naar elders. Je kunt het belastingtekort van Apple op internationaal vlak heel goed berekenen en uitrekenen wat de multinational zou moeten betalen bij een belasting van 25%. Kijk op basis hiervan maar eens naar het marktaandeel van Apple in België. Met die informatie krijg je het bedrag dat Apple moet betalen. Een multinational kan kapitaal overdragen, fabrieken verplaatsen, maar niet zijn klanten. Elk land heeft dus een hefboom.

De afgelopen jaren zijn er talloze belastingsschandalen geweest: Panama-Papers, LuxLeaks, enz. Wat heeft men sindsdien feitelijk ondernomen?

Quentin Parrinello. Die schandalen gaan over twee verschillende zaken: grote belastingfraude en belastingontduiking. We bestrijden deze twee problemen echter niet op dezelfde manier.

Belastingfraude, zoals het niet aangeven van inkomsten bij de belastingdienst, is illegaal. Om fraude te bestrijden, hebben we mensen en technische middelen nodig. We hebben belastinginspecteurs, automatisch informatieverkeer en sancties nodig. Maar momenteel wordt in bijna alle Europese landen het personeelsbestand ingeperkt. Het tegenovergestelde moet gebeuren: investeren in mensen.

Belastingontduiking is het grijze gebied tussen belastingfraude en wat bekend staat als "belastingoptimalisatie". Je kunt de meest effectieve sancties ter wereld hebben, opgelegd door de beste belastinginspecteurs ter wereld, maar dat zal niet volstaan. We moeten de regels veranderen. Bij alle schandalen van belastingontduiking treffen we min of meer dezelfde actoren aan: belastingadvocaten, grote banken, grote adviesbureaus, belastingadviseurs, ... Daar moet het gebeuren.

We moeten ook de economische essentie aanpakken (reële activiteiten van een bedrijf in een land, in tegenstelling tot eenvoudige brievenbussen die gebruikt worden om van belastingvoordelen te profiteren zonder enige activiteit in het land, n.v.d.r.), de criteria van deze economische essentie verstrengen. Als je niets anders doet dan profiteren van de belastingen, moeten er sancties zijn.

Het gebrek aan transparantie rond belastingregelingen is nog een ander probleem. Hoe bereiken we meer transparantie?

Quentin Parrinello. Een groot deel van de huidige analyses zijn mogelijk doordat er steeds meer data gepubliceerd worden. Over het algemeen geven bedrijven of rijke belastingbetalers ze door aan de belastingdiensten en zijn ze niet noodzakelijkerwijs openbaar. Belastingrapportage per land was een van de grote strijdpunten voor transparantie: de grote transparantienorm voor multinationals, zodat men kan weten in welk(e) land(en) multinationals hun winsten boeken, waar ze belasting betalen en waar ze werknemers hebben. De rapportage per land is momenteel niet openbaar. Ze zal in een bepaald aantal landen gedeeltelijk openbaar zijn.

Uiteraard hoort niet alle informatie openbaar te zijn. Het maakt jou niet uit wat je buurman aan belastingen betaalt. Maar de informatie over de nationale belastingbijdrage van bedrijven per land is van algemeen belang. Wanneer deze informatie openbaar is, wordt het vertrouwen van het publiek in zowel regeringen als multinationals groter, én betalen die multinationals iets meer belastingen.

Er zijn mensen die zeggen dat België te klein is om op te treden. Hebben ze gelijk?

Quentin Parrinello. De geschiedenis van grote internationale hervormingen wordt over het algemeen gemaakt door unilaterale bewegingen (die slechts van één partij afkomstig zijn, in tegenstelling tot bilaterale overeenkomsten, n.v.d.r.). Een unilaterale beweging wordt bilateraal. Dat gebeurde met de minimum vennootschapsbelasting of GAFA-belasting (Google, Amazon, Facebook, Apple) die Frankrijk in 2019 invoerde.

Sociale bewegingen zijn essentieel, alleen al omdat ze impact hebben op de publieke opinie en overheden hierop reageren

Als een multilaterale aanpak mogelijk is, moeten we die weg nemen. We pakken alles het best Europees of internationaal aan, om in samenwerking met andere landen vooruitgang te boeken. Maar om dat door te duwen, moet je vaak zelf beginnen.

Welke rol spelen de mensen in dit alles?

Quentin Parrinello. Sociale bewegingen zijn essentieel. Alleen al omdat ze impact hebben op de publieke opinie en overheden hierop reageren.

De werkende mensen hebben het recht te weten hoe de samenleving draait, onder andere via de vakbonden. We hebben nog niet zo lang geleden in Frankrijk verschillende gevallen gehad waarbij vakbonden juridische stappen namen tegen fiscale fraudepraktijken in hun eigen bedrijf. Ik denk aan Alstom of heel recent aan McDonald's. Hier is dus duidelijk een rol weggelegd voor sociale bewegingen. Het is niet alleen een discussie tussen regeringen. De mensen moeten dit onderwerp dus ter harte nemen.

Ontmoeting met Peter Mertens

ALGEMEEN SECRETARIS VAN DE PVDA

Socioloog, Antwerpenaar, voetbalfan, pianist in een rockband, links militant ... Peter is het allemaal, en nog zoveel meer.

Als student tekent hij present in de strijd tegen oorlog en fascisme. Zo vindt hij zijn weg naar de studentenbeweging van de PVDA, waarvan hij begin jaren 2000 voorzitter is.

In 2008 wordt Peter verkozen tot voorzitter van de partij. Vier jaar later, in 2012, doet hij zijn intrede in de Antwerpse gemeenteraad, en in 2019 wordt hij ook federaal volksvertegenwoordiger. In 2021 wordt hij algemeen secretaris van de PVDA.

DE ZEE OF DE BERGEN?

Dat lijkt wel een dilemma. Maar voor Peter is het antwoord snel gevonden: altijd het maritieme. Peter houdt van de zee, en van havens (voor een Antwerpenaar niet gek natuurlijk). Dat zie je ook in *Muiterij*, zijn succesvolle jongste boek. De wereld-zeeën en de grote havens zijn er sterk in aanwezig. Via zeeën en havens worden mensen van over de hele wereld immers met elkaar verbonden.

MIJN PERSOONLIJKE VOORKEUREN

GERECHT / IETS
NAPOLITAANS

BOEK / HET GEUZENBOEK
VAN LOUIS PAUL BOON

FILM / BRASSED OFF

MUZIEK / JAZZ

SPORT / VOETBAL

MUZIEK MAKEN IS MAGISCH

Op woensdagavond verdwijnt Peter een paar uur van de wereld. Dan is het tijd om muziek te maken. Samen met een paar jeugd vrienden vormt Peter de band Sugar Kane. "Wij kennen elkaar van de voetbal bij KFC Antonia, van op school, of van op café, in de legendarische Take Five in Westmalle." De repetities in Halle-Zoersel zijn voor Peter heilig. "Er bestaat niets beter dan dat. Muziek maken is iets magisch. Het is verdwalen, weg zijn van de wereld. Ik zou het voor niets willen missen."

HET LEVENSMOTTO VAN PETER

Communisten zijn tijd-
reizigers uit een toekomst
zoals die zou moeten zijn

PERSOON DIE MIJ INSPIREERT

Thomas Sankara (1949-1987),
marxistisch revolutionair die in
1983 president van Burkina Faso
werd. Vier jaar later werd hij vermoord.
Sankara wordt ook wel de Che Guevara
van Afrika genoemd.

ANNIK VAN DEN BOSCH EN AGNÈS BABINSKA

Van Delhaize naar het parlement

Op 9 juni kunnen Brusselse kiezers op de federale kieslijst van de PVDA de namen Annik Van den Bosch en Agnès Babinska vinden, respectievelijk op de tweede en zesde plaats. Allebei werken ze bij supermarktketen Delhaize, die vorig jaar alle winkels verkocht aan zelfstandige uitbaters. Het ideale duo voor een gesprek over de strijd bij Delhaize, de situatie vandaag en de perspectieven voor morgen.

OLIVIER GOESSENS

Annik werkt in Delhaize Fruithof in Berchem, waar ze delegee is voor BBTK (ABVV). Agnès werkt in Delhaize Mozart in Ukkel en is vliegende delegee voor CNE (ACV) in heel Brussel. Op 7 maart was het exact één jaar geleden dat de directie van Delhaize haar plan aankondigde om alle 128 winkels te verkopen.

Hoe kwam dat nieuws binnen?

Annik Van den Bosch. Als een bom. We wisten dat er iets in de lucht hing, maar dit had niemand verwacht. Er was veel verantwoordiging. Tijdens de coronacrisis waren we zagezegd hielden, het bedrijf boekte recordwinsten, maar wij werden daar nooit voor beloond. Ons loon werd door de regering bevoren, terwijl ceo Frans Muller zichzelf elk jaar opslag gaf.

Agnès Babinska. Ik was als syndicaal afgevaardigde aanwezig op die bewuste ondernemingsraad. We stonden inderdaad paf. Niet alleen door de aankondiging zelf, maar ook door de manier waarop die werd aangebracht. Vroeger werd over belangrijke zaken met de vakbonden overlegd. Maar bij Delhaize zwaait een nieuwe generatie managers de plak. Zij hebben zich niet zoals vroeger vanuit de winkels opgewerkt, maar hebben een achtergrond als jurist of fiscaal specialist. Zij kijken duidelijk neer op het werkvolk.

We hebben veel constructieve voorstellen gedaan, maar die werden genegeerd. "Dit plan is de enige oplossing", zeiden ze. Maar voor welk probleem? Enkele winkels draaiden minder goed, maar in het geheel boekte Delhaize nog veel winst. En ondanks de hevige concurrentie bleef het marktaandeel redelijk stabiel.

Annik Van den Bosch. Tja, ze hadden hun aandeelhouders beloofd om één miljard euro meer dividend uit te keren. Dat wilden ze bij ons halen. Bovendien wilden ze duidelijk de vakbond buiten werken. Zonder vakbond kan het personeel zich moeilijker verweren tegen inleveringen of hogere werkdruk. Door alle winkels te verzelfstandigen, houdt de overkoepelende ondernemingsraad op te bestaan en valt de nationale vakbondsdelegatie weg. En in de verzelfstandigde winkels zorgen de nieuwe uitbaters dat ze minder dan 50 vaste personeelsleden overhouden, de drempel voor sociale verkiezingen.

Is dat wat jullie nu in de verzelfstandigde winkels zien gebeuren?

Annik Van den Bosch. Ja. Het overgenomen personeel blijft min of meer aan de oude voorwaarden werken. Die garantie hebben we dankzij de strijd kunnen afdwingen. Maar wie na ons komt, krijgt 15% minder loon. In een winkel in Antwerpen is het aantal vaste personeelsleden op minder dan drie maanden gezakt van 64 naar 49. Net onder de grens voor sociale verkiezingen.

De werkdruk stijgt, omdat wie vertrekt niet wordt vervangen. Een deel van de weggevallen uren wordt opgevangen door studenten en flexijobs. Jobstudenten verdienen tot 2 euro per uur minder dan voordien. Flexijobs worden hoofdzakelijk ingevuld door gepensioneerden met een klein pensioen. In diezelfde winkel in Antwerpen werkt nu een man van 78 jaar! Hij woont in hetzelfde rusthuis als de moeder van een van de kassiersters. Dat is toch te zot voor woorden?

Agnès Babinska. Er zijn ook overnemers die proberen om correct te werken. Maar het fran-

chisesysteem van Delhaize leidt naar lage lonen en langere openingstijden.

Ten eerste staat in het franchisecontract de expliciete vraag om ook op zondag te openen. Winkelpersoneel moet al werken op zaterdag, dus die zondag is voor

Het overgenomen personeel blijft min of meer aan de oude voorwaarden werken, maar wie na ons komt, krijgt 15% minder loon

veel mensen heilig. Het is de enige dag om met je gezin door te brengen of voor een vaste hobby. Dat is wellicht een van de redenen waarom zoveel mensen vertrekken zodra ze hun overgangspremie hebben gekregen – een premie die trouwens ook pas na zes maanden strijd is verworven. Ten tweede is er de contractuele verplichting om 95% van de producten bij Delhaize te kopen, met de aanmaning om die te verkopen aan een richtprijs die slechts een heel kleine winstmarge toelaat. Vandaar dat de nieuwe uitbaters vertrekkend personeel niet vervangen, dat zou teveel kosten.

Van de elf winkels die momenteel (begin maart, n.v.d.r.) in Brussel verzelfstandigd zijn, zijn er slechts drie waar alles voorlopig goed gaat. Maar daar hebben de uitbaters het moeilijk om winstgevend te zijn. Het zijn niet toe- vellig drie nieuwe ondernemers,

die oprecht geloofden dat ze een mooi verhaal zouden kunnen schrijven.

Er zijn ook vier winkels overgenomen door ondernemers die al andere franchisewinkels uitbaatten. Zij hebben de werkdruk gevoelig opgetrokken. Maar het ergste zijn de vier winkels die werden overgenomen door financiële investeerders. Die willen gewoon return on investment en persen het personeel uit als citroenen. Als niet genoeg mensen vanzelf opstappen, zetten ze zelfs mensen onder druk om ontslag te nemen.

Jullie hebben twee concrete overwinningen behaald, de garanties en de overgangspremie. De strijd is dus niet voor niks geweest?

Annik Van den Bosch. We hebben gevochten als leeuwen. Daar mogen we fier op zijn. De solidariteit van het personeel was zeker in het begin heel groot. Vlamingen, Brusselaars en Walen samen. Ook de steun van de klanten deed echt deugd. De directie had niet verwacht dat de staking zo massaal zou worden opgevolgd en zeker niet dat ze wekenlang zou aanhouden. Maar we hadden ons slim georganiseerd. We spraken een beurtrol af, zodat er telkens enkele collega's piket stonden terwijl de rest achter gesloten deuren kon werken. Zo konden we het loonverlies beperken.

Agnès Babinska. En tegelijk de druk op Delhaize verhogen, want ze moesten wel nog lonen uitbetalen, terwijl er geen inkomsten waren. De directie werd zenuwachtig en probeerde tweedracht te zaaien. Ze verbood stakers om naar binnen te gaan om zich op te warmen, naar de wc te gaan of een koffie te drinken. Ze hingen affiches uit met valse informatie, om de mensen schrik aan te jagen. Als justitie niet tussenbeide was gekomen, hadden we de strijd gewonnen, daar ben ik zeker van.

Daarmee bedoel je de deurwaarders?

◀ **Annik Van den Bosch, BBTK-afgevaardigde bij Delhaize in Berchem, en haar collega Agnès Babinska, afgevaardigde voor CNE (ACV) in Ukkel. Allebei staan ze op de Brusselse PVDA-lijst voor het federaal parlement. (Foto Solidair, Bruno Bauwens)**

Als justitie niet tussenbeide was gekomen, hadden we de strijd gewonnen, daar ben ik zeker van

Agnès Babinska. Ik heb de eerste deurwaarder gezien aan de winkel in Oudergem. Die maakte duidelijk dat als het piket er de dag nadien nog zou staan, hij dwangsommen zou opleggen van 500 euro. Delhaize was met

een eenzijdig verzoekschrift naar de rechter gestapt om de piketten te laten verwijderen. Die zouden een belemmering zijn voor de vrije handel en het bedrijf onder druk brengen.

Maar als je die redenering volgt, kan je nooit meer staken, want dat belemmert per definitie de vrije handel. En als de staking succesvol is, komt de onderneming inderdaad onder druk te staan. Voor het personeel is dat het enige drukkingsmiddel. De directie had aan de vakbonden duidelijk gemaakt dat ze niet wilde onderhandelen. Staken was onze enige kans om gehoord te worden.

Annik Van den Bosch. De politie kwam er ook aan te pas. Die hielp de deurwaarders om ons te identificeren. In Gent hebben ze zelfs stakende personeelsleden en syndicalisten gearresteerd.

Agnès Babinska. Delhaize kon telkens rekenen op hulp van de staat. Toen het personeel met bus-

sen naar de hoofdzetel in Zellik ging, werd het opgewacht door zwaar bewapende robocops. Toen de arbeiders van de distributiecentra uit solidariteit mee staakten, kwam de politie tussen om zoveel mogelijk vrachtwagens te laten vertrekken. Toen de vakbonden een solidariteitsmeeting hielden in Brussel die uitliep op een spontane mars voor het recht op sociale actie, kregen we meteen waterkanonnen op ons dak. Toen Delhaize deurwaarders wilde inschakelen om de piketten op te breken, was dat op een dag geregeld, maar het duurde wel weken en maanden om in beroep te gaan tegen hun argumentatie, die juridisch geen steek hield. Veel mensen waren bang, maar gelukkig niet iedereen. In Gent hebben ze in juli nog succesvol gestaakt nadat ze hun rechtszaak in beroep hadden gewonnen. In Brussel zijn sommigen zelfs tot november doorgegaan.

◀ **Agnès Babinska:** “Ik ben geboren in Polen, opgegroeid in Wallonië, werk in Brussel en woon in Vlaanderen. Voor mij is België één geheel. De werkende klasse zorgt voor die eenheid. (Foto Solidair, Stefaan Van Parys)

En de regering? Stond die aan jullie kant?

Annik Van den Bosch. Open Vld stond openlijk aan de kant van Delhaize. En dan heb ik het niet alleen over die foto van premier De Croo die champagne drinkt met de directie. Egbert Lachaert, toenmalig voorzitter van de Vlaamse liberalen, zei constant dat de vakbonden zich van vijand vergisten, dat er niks mis is met zelfstandige ondernemers. Hij herhaalde gewoon de propaganda van Delhaize, om het ware doel van het plan te verdoezelen, namelijk besparen op personeel en de vakbond buiten zwieren. Conner Rousseau heeft zijn gezicht één keer laten zien aan de winkel in Sint-Niklaas. Hij hoopte dat de mensen snel terug aan het werk konden gaan, terwijl wij net probeerden zo lang mogelijk te staken. Een socialist zou dat toch moeten verstaan. Ook minister van Werk Pierre-Yves Dermagne van de PS heeft zijn nek niet durven uitsteken. Het enige wat hij deed, was twee bemiddelaars aanstellen. Maar wat valt er te bemiddelen als de directie aan haar plannen geen komma wil veranderen?

Agnès Babinska. Ik heb één keer een politicus van een Vivaldipartij aan een piket gezien. Hij maakte een filmpje voor Twitter en was weer weg. De enigen die echt consequent naar het piket bleven komen, waren de mensen van de PVDA. Die steun heeft echt deugd gedaan.

Maar er is nog een grote overwinning die deels het resultaat is van onze strijd: het afvoeren van het wetsvoorstel dat het recht om te betogen wilde inperken. Dat kwam toevallig in het parlement terecht toen wij, ondanks de inbreuken op ons stakingsrecht, onze strijd verderzetten. De re-

gering beweerde dat het een wet tegen amokmakers was, maar in het licht van wat zich bij ons afspeelde, begreep iedereen maar al te goed dat het eigenlijk een wet tegen sociale actie was.

Annik Van den Bosch. Door de perikelen bij Delhaize hadden de

met de kapitalistische logica en het dominante liberale beleid. Je kan bijvoorbeeld de klimaat- en mobiliteitsproblemen niet oplossen zonder het taboe op gratis openbaar vervoer te breken, of zonder de energiesector terug uit de vrije markt te halen.

piketten te bezoeken, met koffiekoeken, broodjes, soms zelfs met muzikanten die gratis voor ons speelden. En met een sterk onderbouwd dossier over onze strijd.

Ik hou ook heel erg van de langetermijnvisie van onze partij. De podcasts over het boek *Muiterij* van Peter Mertens zijn daar een voorbeeld van: echt zalig! We leven in een klein landje, en dan proberen ze Vlamingen en Frans-taligen ook nog eens te verdelen. Maar de werkende klasse is wel internationaal, hé! Als er iets gebeurt in Zuid-Afrika, kan dat gevolgen hebben voor uw werk in België. Die brede blik vind ik heel belangrijk.

Wallonië. Ik heb de indruk dat de mensen daar onze Belgische sociale geschiedenis beter kennen dan in Vlaanderen. En iedereen zegt er vriendelijk bonjour! (glimlacht)

Agnès Babinska. Ik ben geboren in Polen, opgegroeid in Wallonië, werk in Brussel en woon in Vlaanderen. Ik zeg dus goeiedag tegen mijn burens in Halle, in het Nederlands (knipoogt). Voor mij is België één geheel. De werkende klasse zorgt voor die eenheid. Of we nu uit Roemenië, Vlaanderen of Wallonië komen: we maken allemaal hetzelfde mee, worden allemaal door dezelfde multinationals en regeringen uitgeperst. We voeren dus best allemaal samen strijd voor verandering.

De PVDA staat echt aan de kant van de werkende mensen. Dat hebben we gevoeld tijdens de staking bij Delhaize

vakbonden al een gemeenschappelijk front gevormd voor het stakingsrecht. De steunacties voor het personeel van Delhaize gingen over in protestacties tegen de Wet-Van Quickenborne, genoemd naar de liberale minister die het wetsontwerp indiende, al kwam het idee van enkele PS-burgemeesters. De acties waren succesvol, onder meer omdat naast de vakbonden ook middenveldorganisaties zoals Amnesty en Greenpeace meededen. Er was ook een betoging met 20.000 deelnemers. Toen de PS uiteindelijk de stekker uit het wetsvoorstel trok, gaf voorzitter Paul Magette toe dat de strijd bij Delhaize daar een rol in heeft gespeeld.

Jullie zijn allebei kandidaat voor de PVDA. Vanwaar die keuze?

Agnès Babinska. Omdat ik vind dat in een echte democratie de verkozenen in het parlement grotendeels gewone werkende mensen moeten zijn. Dat is logisch, want de werkende mensen vormen de meerderheid in de samenleving. Vandaar dat ik ook voor de PVDA kies. Ik vind het heel goed dat de PVDA-mandatarissen blijven leven aan een gemiddeld arbeidersloon. Zo behouden ze de voeling met het werkvolk.

Ik vind het ook belangrijk dat de PVDA durft kiezen voor een breuk

Annik Van den Bosch. De PVDA staat echt aan de kant van de werkende mensen. Dat hebben we gevoeld tijdens de staking bij Delhaize. Praktisch elke dag waren er ploegjes op pad om de

Dan is het ook heel symbolisch dat jij als Antwerpse op een kieslijst in Brussel staat.

Annik Van den Bosch. Absoluut! De splitsing van het land is echt een slecht idee. Ik kom graag in

▼ **Annik Van den Bosch:** “We hebben gevochten als leeuwen. Daar mogen we fier op zijn.”
(Foto Solidair, Stefaan Van Parys)

PIONIERS

ZOMERKAMPEN

2024

voor kinderen van

2008 TOT 2018

Kamp 1: 07/07 tot 13/07

Kamp 2: 14/07 tot 20/07

Schrijf je nu in!

www.pioniers.be
Tel. Martijn: 0496 94 06 52

GRATIS OPENBAAR VERVOER DUINKERKE GETEST

Sinds 2018 kunnen de inwoners van Duinkerke de bus nemen zonder dat ze daar een cent voor moeten betalen. Op vijf jaar tijd is het aantal gebruikers verdubbeld. “Veel jongeren zeggen dat ze zich veel vrijer voelen om naar het strand te gaan of ‘s avonds uit te gaan, dat kunnen ze zich nu allemaal beter permitteren”, zegt Octave Daube (ondervoorzitter van Comac, de studentenbeweging van de PVDA). “Er zijn ook minder spanningen op de bus omdat je geen ticket meer moet hebben.” “De inwoners zijn verheugd en fier op het gratis open-

baar vervoer”, bevestigt Amandine Pavet, volksvertegenwoordiger voor de PVDA. “Dankzij het gratis vervoer zijn er extra conducteurs aangenomen. En de mensen moeten niet langer de auto nemen om te gaan werken.” Gesterkt door de vele positieve getuigenissen in Duinkerke, willen Amandine en Octave de politieke autoriteiten blijven aanspreken om in België gelijkaardige maatregelen te nemen. Dat is goed voor het klimaat en voor de portefeuille.

4,8 MILJOEN EURO VOOR PARLEMENTSLEDEN DIE NIET HERKOZEN WORDEN

Parlementsleden die bij de verkiezingen van 9 juni niet herkozen worden, kunnen rekenen op een stevige afscheidsbonus. Afhankelijk van de duur van hun mandaat krijgen ze 6 tot 24 maanden lang de som van 11.643 euro bruto uitgekeerd, ofwel 128 procent van de parlementaire vergoeding.

De PVDA zocht uit dat er dit jaar 4,8 miljoen euro voorzien wordt voor uittredingsvergoedingen. In 2025 zal waarschijnlijk opnieuw een vergelijkbaar bedrag worden uitgetrokken.

“Er is veel verontwaardiging over de torenhoge uittredingsvergoedingen voor politici, maar de traditionele partijen veranderen niets aan dat systeem”, zegt Jos D’Haese, fractieleider van de PVDA in het Vlaams parlement. “En nu zou de belastingbetaler opnieuw 10 miljoen euro aan uittredingsvergoedingen moeten ophoesten? Wij stellen voor om de uittredingsvergoedingen af te schaffen en politici een normaal statuut van werknemer te geven.”

EEN BELGISCHE LANDBOUWER VERVOLGT TOTAL

Hugues Falys, een landbouwer uit Henegouwen, voert een ongezien proces tegen TotalEnergies, omwille van de verantwoordelijkheid van het bedrijf in de ontregeling van het klimaat. Door de extreme weersomstandigheden die zich de laatste jaren hebben voorgedaan, heeft Falys ernstige verliezen geleden. Hij vraagt een schadevergoeding en eist dat TotalEnergies – een van de meest vervuilende bedrijven in de wereld – de fossiele energie vaarwel zegt en zich inzet voor de energietransitie. De actie van Falys, tegen de straffeloosheid van de fossiele energiebedrijven, wordt gesteund door de Ligue des droits humains, FIAN Belgium, Greenpeace en een brede coalitie van het middenveld.

Gratis maaltijden op school: verrassend lekker

Leerkrachten worden dagelijks geconfronteerd met lege brooddozen. Hoe kunnen we dat oplossen? Het stadsbestuur van Gent startte in samenwerking met de Hogeschool Gent en HIVA een project waarin gratis of goedkope maaltijden worden aangeboden aan kinderen in de kleuterschool. Volgens onderzoekers Katrien De Maegd en Ides Nicaise levert dat verrassende resultaten op.

JANNEKE RONSE EN EVELIEN DE JAEGHER

Het project “Lekkers op School” onderzoekt het effect van maaltijden op school. Op basis van het aantal kwetsbare kinderen per school werden acht kleuterscholen geselecteerd om deel te nemen. Hierbinnen werden drie onderzoeksgroepen gemaakt. De eerste groep scholen gaf een gratis of zeer goedkope

warme maaltijd aan alle kleuters. De tweede groep bood gezinnen met een laag inkomen een warme maaltijd met korting aan. En de derde groep verrijkte de voeding van de kleuters met een tienuurtje of het aanvullen van brooddozen met groenten, olijven, fruit... “Lekkers op school” heeft al positieve resultaten opgeleverd. “Gezonde maaltijden op school zorgen niet alleen dat kleuters gezon-

der eten”, zegt Katrien De Maegd. “Het werd echt een leermoment voor de kinderen.”

“Gezonde maaltijden op school hebben een invloed op het welzijn van kinderen”, voegt Ides Nicaise toe. “Ze zorgen voor betere leerresultaten, meer aanwezigheid en verhoogde betrokkenheid van de ouders.”

Wat zijn voor jullie de belangrijkste conclusies van jullie onderzoek?

Katrien De Maegd. Ouders vertelden ons dat hun kleuter thuis veel meer dingen wilde proeven. Zo werd hun voeding ook thuis veel gezonder. Kleuters hielpen elkaar meer omdat er veel meer aandacht was voor het samen eten. Er was ook meer tijd om te eten. Dat zijn positieve resultaten waar je spontaan niet aan zou denken.

De scholen deden meer dan gewoon een maaltijd voorzien. Ze hebben ook sterk ingezet op het betrekken van ouders. In sommige scholen konden ouders helpen in de keuken. Er ging ook veel aandacht naar maaltijden aantrekkelijk maken voor kinderen, met bijvoorbeeld proefmarktjes. Zo werd iedereen enthousiast. Het welbevinden van de kinderen, de aanwezigheid op school en de betrokkenheid van de ouders verbeterden. Daarnaast zijn de peda-

gogische effecten ontzettend groot: zowel het bewustzijn over gezonde voeding als eetvaardigheden gaan erop vooruit.

Ides Nicaise. Dat ligt ook helemaal in lijn met internationaal onderzoek. In Ierland bijvoorbeeld werken ze met ontbijthoeken. Die hebben een dubbele werking: het ontbijt zorgt voor een gezonde start en de kinderen zijn minder afwezig.

De invoering van maaltijden op school betekent ook een andere aanpak voor de leerkrachten.

Katrien De Maegd. Ook voor hen werd het samen eten een zeer dankbaar leermoment, om kennis over voeding en verschillende smaken te ontdekken. Sommige leerkrachten

Voor scholen met veel kansarmoede is een gratis warme maaltijd voor alle kleuters het beste scenario

gaven ook aan dat het de gezelligheid in de klas deed stijgen. Op maat werken en kort op de bal spelen is hier erg belangrijk. Zo werd er creatief omgegaan met het tijdstip waarop het tussendoortje werd aangeboden. Sommige scholen gaven een extra hapje om negen uur, sommigen maakten er een tienuurtje van, anderen gaven het voor de lunch als smaakmakertje.

Jullie stellen vast dat “gratis gezonde maaltijden voor iedereen” de beste keuze is. Waarom?

Ides Nicaise. Zeker voor scholen met veel kansarmoede blijkt een gratis warme maaltijd voor alle kleuters het beste scenario te zijn. Zo moet er geen onderscheid worden gemaakt tussen wie moet bijbetalen en wie niet. Er zijn dan veel minder administratiekosten. Maar, en dat is nog veel belangrijker, je vermijdt zo stigmatisering van de armste groep.

Jullie leggen veel nadruk op het vermijden van stigmatisering. Waarom is dat zo belangrijk?

Katrien De Maegd. Het lijkt soms alsof dit project ouders in vraag stelt, door de voeding van de kinderen over te nemen. Maar dat is niet zo. Daarom is het belangrijk dat het voor iedereen is, zonder onderscheid.

De scholen gingen eerst aan de slag met de ouders, want van bovenaf zomaar bepalen wat de kinderen zullen eten, werkt niet. Je moet ouders betrekken en vragen wat zij willen voor hun kinderen. Elke school ging dan ook voor diversiteit en variatie. Belangrijk was ook dat alle kinderen op school bleven eten. En de middagopvang werd gratis gemaakt.

En wat met de kostprijs?

Ides Nicaise. Het bereiden en serveren van de maaltijden vraagt vrij veel personeel. Daarnaast is ook een minimale infrastructuur nodig. In sommige scholen is die er niet. Alleen scholen die beschikken over een keuken, kunnen maaltijden serveren. Helaas komt de kostprijs vooral bij het lokaal bestuur en de school te liggen.

Maar zelfs als je alle kosten samentelt, zal elke euro die je investeert er twee opbrengen. Je vermijdt leerachterstand, mensen worden minder ziek en dus minder arbeidsongeschikt. Dat is toch echt de investering waard.

Als gratis maaltijden op school zoveel voordelen heeft, waarom gebeurt het dan niet overal?

Ides Nicaise. Als onderzoekers weten we ondertussen dat onze resultaten helaas niet meteen leiden tot een ander beleid. Het beleid wordt vooral bepaald door verhalen en “opinions”. Onze huidige minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) zegt bijvoorbeeld: “Eten is geen taak van het onderwijs, maar van de ouders”, terwijl onderzoek aantoonde dat het onderwijs een sterke hefboom kan zijn inzake voeding. Natuurlijk moet ook een onderwijsminister voortdurend afwegen welke prioriteiten hij voorrang geeft. Misschien moeten de collega’s van Volksgezondheid dan bijspringen. En dat niet alleen in de kleuterschool maar ook in het lager en secundair onderwijs.

Katrien De Maegd. Ondertussen zijn er meerdere lokale besturen en andere organisaties die gelijkaardige initiatieven nemen. De druk van onderuit groeit. Het onderwijs inzetten om kinderen de juiste voeding en voedingskeuzes mee te geven, werkt nu eenmaal. Daarom is het belangrijk om projecten zoals dit in de kijker te zetten. Met veel positieve verhalen van kleuters, ouders en leerkrachten kunnen we elkaar inspireren en kan de druk op politici alleen maar groter worden.

▲ **IDES NICAISE** is Hoogleraar Onderwijs en Samenleving en onderzoeksleider bij HIVA – Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving, KU Leuven

▲ **KATRIEN DE MAEGD** is onderzoeker betrokken bij het EQUALITY Research Collective aan HOGENT. Ze is ook promotor van verschillende onderzoeksprojecten die zich situeren op het kruispunt van onderwijs en welzijn.

De slachtoffers van misbruik in de Kerk mogen niet nog eens teleurgesteld worden

Maria Vindevoghel en Greet Daems, federaal volksvertegenwoordigers voor de PVDA, zetelen in de onderzoekscommissie naar seksueel misbruik in de Kerk. We spreken met hen over hun ervaringen in die commissie en hoe belangrijk het is dat ze in haar opzet slaagt.

SIRA BLANQUAERT EN HERWIG LEROUGE

De documentaire serie *Godvergeten* vestigde vorig jaar opnieuw de aandacht op iets wat al jaren geweten is. De Kerk dekte seksueel misbruik binnen de Kerk decennialang toe en liet de slachtoffers in de kou staan. De verontwaardiging was groot en de politiek kon er niet langer omheen.

Waarom moest de onderzoekscommissie er komen?

Maria Vindevoghel. Om eindelijk ook eens de slachtoffers te horen. En om de verantwoordelijken voor het misbruik aan te duiden. De Kerk moet zich verantwoorden. Hoe is het mogelijk dat het misbruik zo lang onder de mat werd geveegd? Er wordt in de commissie ook gekeken naar misbruik buiten de Kerk.

Greet Daems. In 2010 was er al een bijzondere commissie, naar aanleiding van de zaak Vangheluwe. De PVDA zat toen nog niet in het parlement. Die commissie resulteerde in een heel dik rapport, maar veel slachtoffers bleven teleurgesteld achter. Er kwam een officieel meldpunt, opgezet door het parlement en de Kerk, waar slachtoffers terecht konden om een morele schadevergoeding te krijgen. Maar ook daarover waren heel wat mensen teleurgesteld en zelfs kwaad. Het misbruik werd soms geminimaliseerd en de vergoedingen waren veel te laag. Onze opdracht is nu om de slachtoffers niet voor de zoveelste keer teleur te stellen.

Wat hebben jullie nu in de commissie al geleerd?
Maria Vindevoghel. Het is heel

Federaal parlementslid van de PVDA Maria Vindevoghel. (Foto Solidair, Kim Gilissen)

belangrijk om de slachtoffers zelf te horen. Zo zijn we veel meer te weten gekomen dan de Kerk ooit zal willen toegeven. *Godvergeten* heeft, om heel goede redenen, nog maar de helft van alle gruwel verteld.

De gevolgen van het soms jarenlange misbruik zijn ons pijnlijk duidelijk geworden. Leerproblemen, moeilijke relaties, depressies, paniekaanvallen, instabiliteit, verlies van werk, alcohol- en drugsproblemen, zelfmoordneigingen, een laag zelfbeeld, emotionele verwarring, gevoelens van schuld en wantrouwen, tot zelfs het afzien van een kindrens uit angst om zelf misbruik te plegen. Mensen kwamen soms in armoede terecht, door onder meer de hoge zorgkosten. Iemand rekende uit dat hij door het misbruik in zijn leven 600.000 euro was misgelopen. Daar spreekt de Kerk amper over.

Greet Daems. De Kerk heeft het nog steeds heel moeilijk om met haar verleden in het reine te komen. Dat hebben we in de commissie opnieuw vastgesteld. Telkens wanneer de kerkelijke gezagdragers geconfronteerd worden met getuigenissen van slachtoffers, krijgen we dezelfde antwoorden: "Dat is iets van vroeger, ik wist van niets, dat was ik niet." Er is nauwelijks gevoel voor verantwoordelijkheid te bespeuren.

Ik zat recht tegenover René Stockman, voormalig generaal-overste van de Broeders van Liefde. Hij was op de hoogte van het misbruik van Lisah, een meisje in een zorginstelling. Stockman heeft volgens ons alles gedaan om dat onder de mat te vegen. Maar als je hem daarmee confronteert, krijg je als antwoord: de advocaten liegen, de moeder liegt, de rijkswachter liegt, de directeur liegt.

Pakt de Kerk het nu beter aan?

Maria Vindevoghel. Volgens mij niet. Ze blijft nog altijd daders beschermen. Als we vragen stellen over misbruikers en verkrachters die overgeplaatst werden, draaien de bisschoppen nog altijd rond

Federaal parlementslid van de PVDA Greet Daems.
(Foto Solidair, Kim Gilissen)

de pot. Niemand wist van iets, het is nooit iemands schuld.

In 2012 werd nog een priester die in België veroordeeld was voor misbruik overgeplaatst naar de

werd hij teruggeroepen. Niemand is verantwoordelijk gesteld of op het matje geroepen.

Welk gevolg zal de onderzoekscommissie hebben?

Greet Daems. Onze hoop is dat deze commissie zal leiden tot een volwaardig rapport dat antwoorden geeft. Er moet duidelijkheid komen. Hoe kon dit misbruik decennia lang onverstoord doorgaan? Daarnaast moeten er ook concrete en duidelijke aanbevelingen komen om de aanpak van misbruik en de zorg voor slachtoffers te verbeteren.

Maria Vindevoghel. Eén ding is duidelijk: er zijn veel te weinig middelen. Zowel bij Justitie, politie als in de zorg. In de bijzondere jeugdzorg zijn er te weinig opvangplaatsen. Het CLB kan kinderen niet genoeg ondersteunen. Hoe kwetsbaarder je bent, hoe groter de kans dat je slachtoffer wordt van misbruik. Er is nood aan een drastische verbetering van de aanpak bij politie en justitie, en er zijn meer investeringen nodig om slachtoffers te helpen en misbruik te voorkomen.

Denken jullie dat de onderzoekscommissie zal slagen in haar opzet?

Maria Vindevoghel. De commis-

sie mag absoluut niet eindigen met een onafgewerkt rapport. We moeten nog heel wat zaken uitklaren. In welke mate was er bijvoorbeeld echt sprake van een doofpotoperatie? Er is ook nog steeds geen duidelijkheid over operatie Kelk, een gerechtelijk onderzoek naar de verantwoordelijkheid van de kerkelijke overheid bij het beschermen van seksueel misdadigers in de Kerk. Dat is 14 jaar na de start ervan nog altijd niet tot een goed einde gebracht. Waarom? Wie laat dat aanslepen? Het duurt heel erg lang voor we het gevraagde rapport daarover van de Hoge Raad van Justitie krijgen.

Greet Daems. De eis van de slachtoffers is zeer duidelijk: stel ons niet nogmaals teleur. Alle partijen hebben zich daartoe verbonden. Het is dus echt onze plicht om dit tot een goed einde te brengen. Als op 8 mei, bij de ontbinding van de Kamer, blijkt dat we dit niet hebben kunnen volbrengen, dan moet het werk van de onderzoekscommissie ook na de verkiezingen worden verder gezet.

Er zijn meer middelen nodig om slachtoffers te helpen en misbruik te voorkomen

Centraal Afrikaanse Republiek. Daar was er nauwelijks controle op zijn doen en laten en kon hij nog meer slachtoffers maken. Pas toen CNN in 2019 uitbracht dat hij ook daar misbruik pleegde,

Godvergeten is nog tot 26 september te zien op VRT Max

MANI 20 FIESTA 24

FEEST VAN DE SOLIDARITEIT

07+08
SEPT

Op de affiche van ManiFiesta 2024 verschijnen steeds meer prikkelende namen. Elders in dit magazine tref je bijvoorbeeld Helmut Lotti, Irvin Jim en Vijay Prashad aan. Maar hier willen we je graag nog een aantal andere gasten voorstellen. Allemaal zullen ze ManiFiesta 2024 tot een onvergetelijk festival maken. Heb jij je ticket al?

ANA CARLA MAZA ▾

Ze groeide op in Havana, Cuba. Toen ze vijf was, leerde ze piano spelen. Drie jaar later ontdekte ze de cello, het instrument dat ze nooit meer zou loslaten. In haar muzikaal universum vermengt Ana Carla Maza jazz, klassiek en de kleuren van Latijns-Amerika. Op haar jongste album – *Caribe* – keert de celliste en zangeres terug naar haar Cubaanse roots. In september brengt ze de klanken van Cuba naar ManiFiesta.

◀ RORI

In 2015 stond Camille Gemoets uit Luik al op het podium met de groep Beffroi. Misschien ken je het nummer *Swim* nog wel uit die tijd. In 2020 debuteerde ze als Rori, eerst in het Engels, dan in het Frans. Met het nummer *Docteur* heeft ze een hit te pakken. Rori wordt wel eens “de nieuwe Angèle” genoemd. Op zondag staat ze op het hoofdpodium van ManiFiesta.

ANN VERMORGEN >

Sinds begin dit jaar is Ann Vermorgen de nieuwe voorzitter van het ACV. Ze is al jaren actief in de Christelijke Arbeidersbeweging. Haar engagement begon bij de Katholieke Arbeiders Jeugd (KAJ). Bij het ACV werkte ze eerst als secretaris bij ACV Openbare Diensten. In 2008 werd ze nationaal secretaris in het dagelijks bestuur. Vorig jaar werd ze verkozen als eerste vrouwelijke ACV-voorzitter.

^ OMDAT HET KAN EN AVERAGE ROB

Sinds 2018 vormen Omdat Het Kan Soundsystem en Average Rob een dj-duo dat garant staat voor explosieve energie en hits van alle generaties. Ze brengen een mix van goldies, classics, pop hits, drum n bass en Dubstep bangers. Een echte rollercoaster van emoties, waarmee het duo een publiek van alle leeftijden kan entertainen. Zaterdag 7 september op ManiFiesta. Party Time!

LAURA TESORO >

Op haar twaalfde stond ze al voor de camera's. Vandaag is ze niet meer van het scherm, het podium of de radio weg te denken. Musicals, Ketnet, Familie, The Voice van Vlaanderen én in 2016 zelfs het Eurovisiesongfestival, Laura Tesoro is van alle markten thuis. Tijdens het openingsfeest voor het Belgische EU-voorzitterschap begin dit jaar zwaaide ze op het podium met een Palestijnse vlag en riep zo mee op tot een staakt-het-vuren in Gaza. Op zaterdag 7 september kan je haar horen en zien op ManiFiesta.

ManiFiesta 2024
7 en 8 september in Oostende
info en tickets:

www.manifiesta.be

< SHAWN FA:IN

Shawn Fain is sinds maart 2023 voorzitter van de Amerikaanse automobielvakbond UAW (United Auto Workers), een van de grootste vakbonden van Noord-Amerika. Hij stelde onmiddellijk forse looneisen bij de drie grote Amerikaanse autobouwers Ford, General Motors en Stellantis. Na 6 weken staking haalde de UAW loonsverhogingen binnen van 33 tot 165 procent. Op ManiFiesta komt Shawn Fain vertellen over de strijd en de overwinning.

Highway to Hell...mut Lotti

Elvis, klassiek, latin, Italiaanse romantiek, swing, ... Helmut Lotti is van alle markten thuis. Maar voor zijn jongste muzikale project waagt hij zich op onverwacht terrein: hardrock en metal. Op 8 september staan “Hellmut” en zijn metalband op het hoofdpodium van ManiFiesta. Wij gingen alvast kijken en luisteren naar wat we mogen verwachten.

DIRK TUYPENS

Omer, de persoonlijke assistent van Helmut Lotti, wijst de weg naar de kleedkamer backstage in het Casino Kursaal in Oostende. Het is nog even wachten, Helmut is nog bezig met de soundcheck, boven ons klinken de loeiende gitaren en beukende drums. Aan de kapstok in de hoek hangt een zwart lederen pak, een t-shirt met daarop een geraamte dat met het blad van een zeis de cello bespeelt, en een forse armband met spijkers. Je zou haast denken dat je in de verkeerde kleedkamer zit. “Het bijzondere aan Helmut is dat hij heel veel verschillende genres aankan”, zegt Omer. Wie de carrière van Helmut Lotti overloopt, ziet inderdaad een waaier aan muziekgenres. Lotti zingt ook in veel verschillende talen. Zo brengt hij via de muziek de wereld dichterbij elkaar. En zo is hij op ManiFiesta helemaal op zijn plek.

Je stond al eens eerder op de affiche van ManiFiesta, in 2021. Hoe was dat?

Helmut Lotti. Ik herinner me dat nog goed. Het was heel gezellig daar. Ik heb toen ook een uitgebreide versie gebracht van

Bella Ciao, hét strijdlied van de partizanen in de tweede wereldoorlog. Oorspronkelijk werd dat lied gezongen door vrouwen op het platteland die veel te hard en in slechte omstandigheden moesten werken.

Het concert was redelijk vroeg in de namiddag. Daarna heb ik nog een heel geanimeerd gesprek gehad met Raoul Hedeboew en Peter Mertens. Uiteraard over politiek.

Op 8 september kom je terug, maar deze keer met een heel ander repertoire.

Helmut Lotti. Ja, deze keer wordt het metal. Maar de mensen mogen gerust zijn, het is geen lawaai. We brengen allemaal goede hardrocknummers, klassieke rocknummers die de mensen leuk gaan vinden. En wie weet, misschien doen we wel een hardrockversie van Bella Ciao.

Hoe ben je eigenlijk bij dit genre terecht gekomen?

Helmut Lotti. In 2022 vroeg Radio Willy of ik voor hun Top 1000 *Run to the hills* van Iron Maiden wilde zingen. Het leek hun wel spannend om een soort clash te hebben tussen het nummer en de artiest die het zingt. Ik was dus eigenlijk het curiosum van dienst, zeg maar. Alleen was het

allemaal minder curieus dan ze dachten, want ik kende dat nummer heel goed. Ik heb mijn hele jeugd immers veel hardrock gehoord, omdat mijn broer niets anders speelde.

Maar ik wilde niet alleen dat nummer zingen, er moest ook een opvallende act bij. Ik kreeg een passend decor en tijdens het nummer transformeerde ik letterlijk van klassiek zanger naar hardrocker. De clip had na een week al 650.000 views. Toen wisten we: hier moeten we iets mee doen.

En toen belde Graspop, waar je in juni 2023 in een overvolle tent het eerste concert van “Hellmut Lotti goes Metal” speelde.

Helmut Lotti. Ja. We hebben daar een nieuwe band voor samengesteld, want hier had ik heel andere muzikanten voor nodig dan voor mijn andere projecten. Ik wist ook niet of ik het zou kunnen, ik ben geen metalzanger, misschien zou het gevaarlijk zijn voor mijn stem. Maar na twee dagen na elkaar telkens vier uur repeteren, voelde ik niets aan mijn stem. Toen wist ik dat het ok was.

De energie die van deze muziek uitgaat, is geen agressieve maar eerder euforische energie

Aanvankelijk was het niet de bedoeling om van het concert op Graspop een album uit te brengen. We wilden gewoon een feestje bouwen, met de bekend-

ste hits uit het genre. Maar de repetities klonken zo leuk dat mijn manager besliste om er toch een album van te maken. Maar dan wilde hij graag dat ik zelf ook een nummer schreef. Dat werd dan *The Darkness*.

Heb je zelf een favoriet nummer in het programma?

Helmut Lotti. Ik vind ze allemaal tof. Maar als ik er een moet kiezen, dan misschien *Here I go again* van Whitesnake. Omdat ik dat als jonge gast veel draaide in de jeugdclub. Het is ook niet echt een metalnummer. Het is wat meer gedragen, het heeft iets chique. Wat ik leuk vind aan wat we doen, is dat er een vintage randje aan zit, iets gezelligs. Het is zoals het logo van het album, dat ziet er uit als oud goud, een beetje verweerd. De nummers in het programma hebben dat ook. Dat vind ik mooi.

Het is opmerkelijk te zien hoe je met dit programma een heel divers publiek weet te bereiken.

Helmut Lotti. Het is fantastisch wat ik op de concerten zie. Ik zie mijn fans van vroeger, ik zie oudere mensen, lieve oude dames, jonge koppels, mensen met kinderen, en hier en daar ook echte metalheads. Dat is geweldig. Ook hoe die mensen allemaal met elkaar omgaan.

Na een concert in Gent kwam er een jongetje van negen jaar een handtekening vragen. Hij had het hele concert op de eerste rij zitten headbangen. Achter hem stond een vrouw van vijfenveertig, en die had zich ook rot geamuseerd. Dat is mooi.

Het komt denk ik omdat ik niet te extreem ga. Dat is belangrijk voor mij. Het moet voor mij altijd melodieuze muziek blijven. Ik hou van melodieën en wil ook echt kunnen zingen, ik ga niet alleen maar staan schreeuwen. Dat voelen mensen ook. De energie die van deze muziek uitgaat, is geen agressieve maar eerder euforische energie.

En zo zie je hoe verschillende mensen op een verrassende manier met elkaar verbonden kunnen worden. Dat is wat ManiFiesta ook doet, heel verschillende mensen samenbrengen. Is dat verbinden belangrijk voor jou?

Helmut Lotti. Ik ben iemand die altijd zo goed mogelijk naar iedereen probeert te luisteren. Ik heb weinig of geen vooroordelen. Ik probeer begrip op te brengen voor verschillende standpunten. Ik vind het altijd ergerlijk als ik naar een televisieprogramma kijk waarin twee kampen over een politiek of maatschappelijk onderwerp hun grote gelijk willen halen en te weinig zoeken naar consensus. Wat mij betreft

laat ik het zo maar noemen. Er zijn in de politiek te weinig mensen die een constructieve dialoog willen voeren.

Wat tot zorgwekkende situaties leidt. We leven in verontrustende tijden, er klinkt steeds meer oorlogstaal.

Helmut Lotti. Het is de eerste keer dat ik echt bang ben. Een overgrote meerderheid van de mensen wil het allemaal goed doen, maar er is dan toch altijd een psychopathische minderheid die erin slaagt om volledige bevolkingsgroepen achter zich te scharen om hun nefaste doel te bereiken. Hoe misdadig is het om mensen van 19 of 20 jaar naar een oorlog te sturen waar ze zelf niet naartoe willen. Ik begrijp niet hoe dat in deze tijd nog kan. Mijn verstand is daar te klein voor. Het is van een ongelooflijke primitiviteit en barbaarsheid. De wapens mogen dan nog zo gesofisticeerd zijn, het blijft gewoon barbaars. Het heeft niets te maken met beschaving. We staan op een gevaarlijk punt. Er is een nieuwe wereldorde aan het ontstaan.

ManiFiesta is een festival dat gestalte wil geven aan een andere wereld. Denk je dat we die kunnen bereiken?

Helmut Lotti. Om te beginnen probeer ik er al voor te zorgen dat ik de mensen rondom mij behandel zoals ik zelf ook behandeld wil worden. Dat is al veel. Ik doe dat uit zelfrespect, maar ook uit liefde voor het leven. Of je daar altijd iets voor terugkrijgt, weet je niet. Maar je mag nooit in de verleiding komen om het zelf niet goed te doen.

En gelukkig is er altijd de verbindende kracht van muziek.

Helmut Lotti. Muziek verzacht de zeden, wordt altijd gezegd. Er bestaat muziek voor alles: muziek om te troosten, om te knuffelen, om mensen rust te geven, voor begrafenissen, voor een huwelijk, ... er is muziek voor alles. Daarom ben ik zo blij dat ik in de muziek zit. Ik denk dat het de kunstvorm is die het meest im-

Foto Gwenny Eeckels

pact kan hebben op een gemiddeld mensenleven. Maar ik hou ook van de stilte. Thuis zet ik niet zo vaak muziek op. En als ik ga wandelen, luister ik het liefst naar de zang van de natuur.

Staan we te weinig stil bij wat kunst en cultuur in ons leven betekenen?

Helmut Lotti. Ja. Daarom gaat het politiek ook altijd fout met cultuur. Omdat het geen meetbare winst oplevert. Politici zijn boekhouders, ze bekijken alles cijfermatig. Als iets niet opbrengt, wordt er niet in geïnvesteerd. Welzijn kan je niet zien, maar dat betekent niet dat het niet belangrijk is. Er zijn veel dingen in het leven die je niet vast kunt pakken, maar die er wel zijn. Daar zouden politici meer rekening mee moeten houden. Kunst en cultuur houden ons een spiegel voor. Het is een laboratorium voor de gezondheid van onze geest. Alleen al daarom is het onverantwoord om daar niet in te investeren. Er wordt vooral geïnvesteerd in de grote dingen, waar je mee kan uitpakken. Maar dat is alleen pronkzucht en dient andere doeleinden dan waar het in cultuur echt over moet gaan. Het gaat over mensen, over ons allemaal.

Heb je al concrete toekomstplannen?

Helmut Lotti. Ik heb nog nooit met een echte, grote bigband gewerkt. Dat zou ik wel eens leuk vinden. En ik zou ook nog wel een album willen maken met eigen materiaal, een beetje in de sfeer van de rockopera. Iets wat het midden houdt tussen Queen, Iron Maiden en Meat Loaf.

Hoogste tijd voor Helmut om zijn zwarte pak aan te trekken en de stembanden op te warmen. Het publiek stroomt de zaal in en zet zich schrap voor een avond vol stevige rockclassics. Van bij de eerste nummers zit de sfeer er helemaal in. Loti toont zijn vakmanschap en wordt door het publiek toegejuicht. Een uur en drie kwartier later zit niemand nog op zijn stoel. Het hele publiek, jong en oud, staat luidkeels mee te zingen met *Highway to hell*. ManiFiesta, get ready!

Helmut Lotti staat op 8 september op het hoofdpodium van ManiFiesta in Oostende. Alle info en tickets via www.manifiesta.be

Politici zijn boekhouders, ze bekijken alles cijfermatig. Als iets niet opbrengt, wordt er niet in geïnvesteerd

is Siegfried Bracke (oud vrt-journalist en gewezen politicus voor N-VA, n.v.d.r.) daar toch voor een stuk verantwoordelijk voor. In De Zevende Dag had hij een rubriek waarin politici een minuut de tijd kregen om te antwoorden op een moeilijke vraag. Zo kan er weinig nuance gebracht worden. Ik heb nog op verkiezingsmeetings van verschillende partijen gezongen. Ik schrok altijd van de primitiviteit die politici bij hun achterban tevoorschijn proberen te halen door het bezigen van redelijk onwaardig taalgebruik,

SOUMEYA EN PEDRO

Vrijwilliger op ManiFiesta om weer voluit verder te gaan

Ze zijn met meer dan tweeduizend. Elk jaar opnieuw staan ze enthousiast klaar om ManiFiesta pico bello te laten verlopen. We hebben het natuurlijk over de vrijwilligers, zonder wie het Feest van de Solidariteit gewoon niet kan bestaan. Soumeya en Pedro vertellen ons waarom zij het vrijwilligerswerk op ManiFiesta voor geen goud meer willen missen.

DIRK TUYPENS EN JONATHAN LEFÈVRE

In 2019 nam Soumeya Ghilani (39), werkzaam in de informaticasector, een sabbatjaar. Dat gaf haar meer tijd om vrijwilligerswerk te doen bij Geneeskunde voor het Volk. Daar hielp ze mee om mensen te bellen met de vraag of ze vrijwilliger wilden worden bij ManiFiesta. Het was dat jaar ook de eerste keer dat ze zelf naar het Feest van de Solidariteit ging. Ze werd ingezet aan het onthaal van de vrijwilligers. “Daar zag ik dan plots mensen die ik eerder gebeld had. Dat was heel bijzonder. Daar besepte ik dat mijn roeping bij de vrijwilligers ligt.”

Pedro Blommaert (57), technicus in de Gentse zeehaven, ontdekte ManiFiesta in 2022. Ook hij ging meteen als vrijwilliger aan de slag. “Het was echt een ontdekking. Ik zat toen in een ploeg van mensen die overal waar nodig konden inspringen. Daarnaast had ik tijd genoeg om het festival te beleven, om debatten en concerten bij te wonen. Voor mij was het meteen duidelijk: hier wil ik terugkomen.”

Terugkomen doen Soumeya en Pedro nu elk jaar, en meedraaien als vrijwilliger mag niet ontbreken.

Vorig jaar nam Pedro de verantwoordelijkheid voor het ecoteam op zich. Dat team staat in voor alles wat met afval te maken heeft: zorgen dat er overal vuilnisbakken staan en dat die tijdig leeggemaakt worden, dat het afval correct gescheiden wordt, dat er bij de mosseltent containers staan voor de schelpen en de olie, ... Pedro moest er ook voor zorgen dat alle shiften van het ecoteam ingevuld raakten, 87 in totaal. “Het was een mooie ervaring”, lacht hij. “Het ecoteam kreeg

Pedro Blommaert (Foto Dirk Tuypens)

veel complimenten, we leverden goed werk. Dat deed enorm veel deugd.”

Soumeya blijft zich bij elke editie van ManiFiesta inzetten voor de vele vrijwilligers, die ze graag verwent. “Een paar jaar geleden dacht ik: de vrijwilligers moeten snoepjes krijgen. Dus nu kom ik altijd aan met grote zakken snoep. We hebben van de vrijwilligersruimte een echte plek voor ontmoeting en ontspanning gemaakt.”

EEN BAND TUSSEN VRIJWILLIGERS

Soumeya en Pedro zijn fervente ManiFiesta-vrijwilligers, zoveel is duidelijk. Maar we willen natuurlijk graag weten waarom ze dat werk zo graag doen. Over het antwoord hoeven ze niet na te denken. “De mensen tevreden stellen,” zegt Pedro, “dat geeft plezier. En ook het samenwerken, samen laten zien waartoe we in staat zijn. Er zijn elk jaar ook vluchtelingen die mee komen helpen. Het is altijd heel leuk samenwerken met hen. Er ontstaat echt een band tussen vrijwilligers.”

Ook voor Soumeya is dat een belangrijke drijfveer. “In de voorbije vijf jaar heb ik een band gekregen met mensen uit heel het land. We zien elkaar ook buiten het festival, het hele jaar door. Er was bijvoorbeeld een vrijwilliger met wie het niet zo goed ging toen ik hem leerde kennen. Ik heb toen beloofd dat ik hem elke maand een bericht zou sturen om te zeggen waarom hij geweldig is. Sindsdien doe ik dat.”

Maar ManiFiesta is voor Soumeya en Pedro veel meer dan alleen werken. “Er hangt een energie die je nergens anders vindt”, zegt Soumeya. “Je ontwikkelt een coherente visie op de wereld die we graag willen zien, de wereld zoals hij zou moeten zijn. Op ManiFiesta krijgt die wereld letterlijk vorm, het is niet alleen theorie.”

“De diversiteit van het festival is bijzonder”, vult Pedro aan. “Er is voor elk wat wils. Je ziet voetballende kinderen, kinderen die eendjes vissen, mensen die scha-

Soumeya Ghilani (Foto RV)

ken, je kan boeken ontdekken, je kan discussiëren over het leven, over de samenleving en de politiek, ondertussen is er overal muziek, de vakbonden zijn er, je hoort verhalen over wat er gebeurt in fabrieken in Engeland of Amerika, je hoort over de situatie in Cuba, je kan lekker eten en drinken, ... Dat is toch uniek? Er is op ManiFiesta nooit een leeg moment.”

Wat Soumeya ook bijzonder waardeert, is dat ManiFiesta een festival is waar je je veilig voelt. “Voor vrouwen is dat essentieel. Er zijn bijvoorbeeld speciale plekken waar vrouwen problemen kunnen melden. Maar er zijn weinig van dat soort problemen. Vergeleken met andere festivals is het dag en nacht.”

MANIFIESTA IS VAKANTIE

We zijn nog een paar maanden verwijderd van ManiFiesta 2024, maar Soumeya en Pedro kijken er al vol ongeduld naar uit. “We zijn nu al met een hele ploeg mensen volop bezig met de voorbereidingen”, zegt Pedro. “Ik kijk met veel

enthousiasme uit naar september. Ik kan er niets aan doen, ManiFiesta zit in mijn hart.”

“Het is elk jaar hetzelfde scenario: de spanning stijgt, dan beleven we een fantastisch festival en daarna heb ik de blues”, lacht Soumeya. “Op mijn werk heb ik een halve dag per week vrijaf gevraagd om mee te helpen met de organisatie van het feest. Dus voor mij is het het hele jaar door ManiFiesta.”

Soumeya en Pedro zijn echt gebeten door het vrijwilligerswerk en besteden er graag veel tijd aan. Maar ze benadrukken ook dat niet van elke vrijwilliger evenveel wordt verwacht. Iedereen die tijdens het festival een paar uur wil helpen, is welkom. “En denk vooral niet aan werken”, zegt Pedro, “want zo voelt het niet. Je helpt gewoon een paar uur mee en dan heb je alle tijd om het festival te beleven. De voldoening is echt groot, het geeft je enorm veel energie. Vorig jaar zijn we op zondagavond nog naar het strand gegaan, om samen nog wat te drinken. We waren doodmoe, maar we hebben nog een paar uur zitten

Op ManiFiesta hangt een energie die je nergens anders vindt. Er is nooit een leeg moment

napraten. Mijn voeten deden pijn, maar had iemand voorgesteld om nog ergens te gaan dansen, dan had ik dat nog gedaan.”

“ManiFiesta is voor mij echt vakantie”, zegt Soumeya nog. “Een ticket is betaalbaar en het vervoer naar Oostende is gratis. We hebben allemaal nood aan tijd en ruimte om op adem te komen, maar we hebben daar niet altijd de gelegenheid toe. Ik zou zeggen: kom naar ManiFiesta, dat is de ideale plek!”

Hebben Soumeya en Pedro je overtuigd om ook vrijwilliger te worden? Schrijf je dan snel in op www.manifiesta.be

Irvin Jim, symbool van vakbonds- vernieuwing in Zuid-Afrika

Van de productielijnen in de fabrieken tot de bezette straten tijdens gigantische betogingen: Irvin Jim is een man van de strijd voor sociale rechtvaardigheid in Zuid-Afrika. Het traject en de visie van de leider van de metaalvakbond NUMSA zijn een inspiratie voor arbeiders in de hele wereld.

BRUNO STAS

Een drievoudige alliantie om de apartheid te stoppen

Op 16 juni 1976 betogen 20.000 studenten in de township Soweto, bij Johannesburg. Het hardhandige optreden van de politie leidt tot rellen die enkele weken aanhouden. Er worden 1500 mensen afgeslacht. Beelden van de rellen in Soweto en de moorden door het Zuid-Afrikaanse leger worden over de hele wereld uitgezonden en doen de internationale steun voor de anti-apartheidsactivisten groeien. Overal in Europa en de Verenigde Staten wordt betoogd en opgeroepen tot een boycot van het Zuid-Afrikaanse regime.

De vakbonden leiden de sociale strijd. In 1985 verenigen de belangrijkste werknemersorganisaties zich in Cosatu, het Congres van Zuid-Afrikaanse Vakbonden. In een groot land waar werkgevers en overheid hand in hand gaan, is dat noodzakelijk. De regering probeert de macht van de vakbonden te breken zoals ze dat altijd heeft gedaan: door hun leiders te arresteren. Maar dat volstaat niet meer.

In januari 1986 gaan duizenden mijnwerkers in staking voor hogere lonen en de erkenning van hun vakbond (NUM, National Union of Mineworkers). 23.000 mensen worden ontslagen. Naast politieke en economische macht hebben deze grote mijnbouwbedrijven ook zwaarbewapende veiligheidstroepen. Ondanks pogingen om de vakbondsvrijheden te onderdrukken, geeft de werkende klasse niet op. Een jaar later staken spoorwegarbeiders voor het recht om een vakbond op te richten en voor een echt statuut, terwijl 350.000 mijnwerkers in staking gaan voor betere arbeidsomstandigheden.

De sociale bewegingen worden steeds groter en de gevangenen zijn te klein om de hele werkende klasse onder te brengen. De communistische partij (SACP) en Nelson Mandela's anti-apartheidspartij ANC werken actief samen met Cosatu. Ze verenigen zich in de "drievoudige alliantie", een unieke alliantie in Afrika tussen een zwarte antikoloniale beweging, de Communistische Partij en de vakbond.

Deze brede drievoudige alliantie verenigt iedereen rond een progressief programma en creëert eenheid.

Irvin wordt in 1968 geboren op een boerderij in Oostkaap, een provincie in het zuiden van Zuid-Afrika, en groeit op in de apartheidstaat. Hij is actief in de anti-apartheidsbeweging en zit op de universiteit wanneer Nelson Mandela in 1990 wordt vrijgelaten. Maar hij moet zijn studies opgeven en gaat solliciteren voor een job in een bandenfabriek. Daar zet hij zijn militante engagement voort en wordt lid van de National Union of Metalworkers of South Africa (NUMSA).

De harde jeugdijaren op de boerderijen in Oostkaap, waar zijn vader werkte en het gezin woon-

de, hebben Irvins activisme en passie voor de rechten van arbeiders aangewakkerd. Zijn vader werd betaald met zakken meel en melk. In de bandenfabriek worden Irvins politieke vorming, empathie en verzet tegen onrechtvaardigheid door zijn strijdlustige collega's snel opgemerkt.

BLIKSEM-CARRIÈRE IN DE VAKBOND

Na amper zes maanden in de bandenfabriek van Firestone wordt Irvin vakbondsafgevaardigde. Na twee jaar wordt hij verkozen in het uitvoerend comité van de lokale afdeling van de vakbond. Met zijn 23 jaar is hij het jongste lid.

▼ Irvin Jim (Foto NUMSA)

Jim noemt zichzelf een overtuigd marxist en herhaalt vaak zijn favoriete citaat van Marx: “De geschiedenis van elke toe nog toe bestaande maatschappij is de geschiedenis van klassenstrijd.” Hij heeft een grote interesse voor de geschiedenis van zijn land en weet hoe belangrijk de vakbonden waren in de overwinning op het apartheidsregime (zie kader). Irvin weet hoe belangrijk het is dat de werkende klasse haar krachten bundelt en terugvecht.

Van bij het begin van zijn carrière verdedigt hij het strijdsyndicalisme, voor looneisen en arbeidsomstandigheden. Maar hij is er ook van overtuigd dat de vakbond als massa-organisatie een rol te spelen heeft in de emancipatie van de werkende klasse. De strijd om brood kan je niet scheiden van de strijd om de bakkerij. Met deze visie klimt hij op in de rangen van de vakbond. In 2008 wordt hij algemeen secretaris.

NUMSA, VEEL MEER DAN EEN VAKBOND

De syndicale visie van NUMSA steunt op de fundamenteën solidariteit, autonomie en arbeidersde-

kende structuren uitdaagt en voor radicale verandering pleit. In de afgelopen jaren heeft de NUMSA een aantal voorbeeldige gevechten gevoerd, met belangrijke overwinningen voor de arbe-

Een alliantie tussen een zwarte antikoloniale beweging, de Communistische Partij en de vakbond bracht het apartheidsregime ten val

mocratie. Voor Irvin ligt de echte macht in de eenheid van de werkende klasse en is NUMSA het middel waarmee deze eenheid kan worden bereikt. Onder zijn leiding wordt NUMSA veel meer dan alleen een vakbond. Het wordt een beweging voor sociale transformatie, die onderdruk-

kers. Onder meer in de strijd voor fatsoenlijke lonen in de auto-industrie. NUMSA mobiliseerde zijn leden tegen machtige multinationals en een onwillige regering om behoorlijke arbeidsomstandigheden te eisen. De vastberadenheid wierp vruchten af. Na een grote loonstaking van drie weken in de

metaalsector, werd een loonsverhoging van 18% tussen 2021 en 2023 verkregen.

NUMSA streeft ook naar een gender-evenwichtige samenstelling van de afgevaardigden. Op het laatste congres in 2022 waren 40% van de 800 afgevaardigden vrouwen. Het laat zien hoe de vakbond, in een grotendeels door mannen gedomineerde sector, wil bouwen aan een betere samenleving. Christine Olivier, voormalig vicevoorzitter van NUMSA (in 2022 op ManiFiesta), werd de eerste Afrikaanse vrouw in het bestuur van IndustriAll, de wereldwijde vakbond voor metaal en industrie.

**MANI
FIESTA**

**Maak kennis met Irvin Jim
op ManiFiesta, 7 en 8 september
in Oostende.**

Shawn Fain leidt de *United Auto Workers* naar een historische overwinning

“Record profits, record contracts.” Met die ambitieuze boodschap begon Shawn Fain zijn voorzitterschap van de Amerikaanse auto-vakbond UAW. Historische winsten vragen om historische contracten voor het personeel. Wie is deze vakbondsleider en hoe liet hij de drie grote autobouwers zowat alle eisen inwilligen?

DIMITRI NEYT

Fain komt uit een arbeidersgezin. Hij draagt zelden een pak. Als de voormalige elektricien spreekt, hoor je waar hij vandaan komt: uit die bijna mythische “witte arbeidersklasse” van de Amerikaanse Midwest. Fain werd in 1968 geboren in Kokomo, een industriestadje in Indiana. Zijn grootvader werkte er bijna 40 jaar in de autofabriek van Chrysler, nu Stellantis. Zijn moeder was verpleegster, zijn vader korpschef bij de politie. Shawn Fain is zo rechttoe-rechtaan als je zou verwachten, maar gebruikt ook graag bijbelse beeldspraak om zijn punt te maken. Wat

hij in elk geval niet is, is conservatief. Hij citeert graag de radicale burgerrechtenactivist Malcolm X en klinkt soms als een tweede Bernie Sanders, van leer trekkend tegen *the corporate and billionaire class* (de klasse van zakenlui en miljardairs). Hij gelooft in de kracht van een beweging van onderuit en betreft de gewone leden van de vakbond bij iedere stap. Dat Fain voorzitter werd van de UAW, lag niet voor de hand. Jarenlang tierde helaas de corruptie welig aan de top van de vakbond met bijna een miljoen leden, waarvan 400.000 actieve werknemers. In 2014 begon de overheid een onderzoek. Verschillende topers werden veroordeeld omdat

◀ **Shawn Fain spreekt werknemers van General Motors toe op een piket in Belleville, Michigan, op 26 september 2023. (Foto AFP)**

nodig in maart 2023. Heel nipt versloeg Fain, een vrij onbekend gezicht, de toenmalige voorzitter Ray Curry. Een historisch moment, want voor het eerst in 80 jaar koos de basis wie haar zou vertegenwoordigen.

KLAAR OM TE STAKEN

Onder Fain maakte de UAW zich meteen op voor stevige contractonderhandelingen met de *Big Three*, de drie grote Amerikaanse autobouwers Ford, General Motors en Stellantis (o.a. Chrysler). Gingen Fains voorgangers aan de start van onderhandelingen altijd voor het oog van de camera handjes schudden met het management, dan pakte Fain het helemaal anders aan. Hij stond aan de fabriekspoorten tussen de arbeiders, waar hij meteen liet verstaan dat de UAW klaar was om te staken. In augustus, na een maand onderhandelen, liet hij de leden al stemmen: staken we, ja of nee? Met een overweldigende 97% vóór, begon de UAW zelfverzekerd te staken.

Heel de sector platleggen was geen optie – vooral financieel niet – maar met gerichte stakingen wist de UAW de drie grote autobouwers te raken. Als de onderhandelingen nergens heen gingen, breidde de staking uit naar nieuwe fabrieken. Dat werkte. Ford kwam als eerste over de brug, Stellantis en GM volgden tegen eind oktober.

In een video waarin de deal met Stellantis werd aangekondigd, zei Fain: “We hebben bereikt wat weken geleden nog onmogelijk werd geacht.” Loonsverhogingen van 25% op de basislonen op 4,5 jaar tijd, herstel van loonindexering, snellere loonstijgingen. De best betaalde werknemers gaan er alles samen 33% op vooruit, de laagstbetaalde uitzendkrachten wonnen een verbetering van 165%. De akkoorden maken kom-

af met de aparte verloningssystemen, waardoor sommige nieuwe loonbarema's met 76% stegen. Daarnaast verzekeren de contracten het recht om te staken als een fabriek sluit of als een bepaald model al dan niet wordt toegevoegd. Inderdaad, staken is geen

Met Shawn Fain staat de UAW weer duidelijk aan de kant van de werkende klasse

evidentie in de VS.

“Decennialang hebben we gevochten met één hand achter onze rug. En ik zal eerlijk zijn, soms voelde het als beide handen” zei Fain. “Met deze overeenkomst gaan we van de verdediging naar de aanval. We gaan van een geleidelijk verval van de Amerikaanse arbeidersklasse naar een nieuw tijdperk van auto's maken.” Een verrassend onderdeel van de grote overwinning is ook de heropening van een gesloten Stellantis-fabriek, waar binnenkort naar schatting 3.000 jobs gecreëerd worden.

KANT KIEZEN VOOR DE WERKENDE KLASSE

Een commentator in de media liet optekenen: “Het lijkt alsof Fain keer op keer aan de leden wil bewijzen dat hij helemaal anders is [dan zijn voorgangers].” Maar dat de staking zo snel zo'n succes werd, toont aan dat de verandering meer is dan een verschil in stijl. De UAW nam de leiding in de onderhandelingen en zette de toon met ambitieuze en populaire eisen. De vakbond zette de bazen onder druk met de allereerste gelijktijdige staking bij de drie grote autobouwers, een staking die steeds groter beloofde te worden. Vijftien jaar terug was Fain onderhandelaar voor de vakbond. Chrysler moest in die tijd bescherming vragen tegen schuldeisers, in de nasleep van de bankencrisis.

Maar de winsten kwamen snel terug. “Ik zag hoe het bedrijf met alles ging lopen”, vertelt Fain daarover. “En wij zaten 10 jaar lang toe te kijken hoe zij geld schepten. Ik heb mij kandidaat gesteld om dat te veranderen.” Met Fain staat de UAW weer duidelijk aan de kant van de werkende klasse en worden er geen achterkamerakkoorden meer gesloten met de bazen. Op enkele maanden tijd won Fain de harten van zijn achterban. Hij maakt ook slim gebruik van social media. Via livestreams op Facebook spreekt hij rechtstreeks met tienduizenden arbeiders over de hele VS. “Ook het brede publiek en de media zagen wat we deden”, vertelt hij. “Dat bleek heel effectief, want toen we in staking gingen, hadden we de steun van 75% van de Amerikanen.”

Shawn Fain is vastberaden om nog meer overwinningen te halen. Sinds oktober richt de UAW zich op autofabrieken waar nog geen vakbond is. Bij Volkswagen en Mercedes-Benz in het conservatieve Zuiden bijvoorbeeld. Toyota, Honda, Nissan, Subaru, Volkswagen, Hyundai en zelfs Tesla hebben hun werknemers al spontaan opslag gegeven, uit angst voor strijdcampagnes van de vakbond.

Opmerkelijk: de nieuwe contracten met Ford, GM en Stellantis lopen alle drie af op 1 mei 2028. Shawn Fain roept andere vakbonden op om hetzelfde te doen. De Amerikaanse metaalarbeiders hebben getoond dat het loont om publiekelijk met de spierballen rollen. En dat lijken ze te willen herhalen op de dag van de arbeid in 2028, met wie weet een massale algemene staking.

Shawn Fain komt naar ManiFiesta om te vertellen over zijn strijd, de overwinningen en de strategie voor de toekomst.

ze ruim een miljoen dollar hadden verduisterd. De basis was teleurgesteld en koos in een referendum om de vakbondstop voortaan rechtstreeks te verkiezen.

Fain maakte deel uit van een groepje progressieve hervormers en stelde zich kandidaat voor het voorzitterschap. Het doel: de bladzijde omslaan, géén toegevingen meer doen aan de bazen en een einde maken aan verschillende contracten voor oudere en nieuwere werknemers. Dat laatste is altijd Fains speerpunt geweest. Als delegatie verzette hij zich al tegen de invoering van slechtere regimes voor nieuwe werknemers. Dat ondermijnt namelijk de solidariteit tussen werknemers.

De verkiezing eind 2022 was nipt. De progressieve hervormers wonnen, maar om de voorzitter te bepalen, was er een tweede ronde

« WE WON'T PAY »

Op 12 maart en 16 april voerde het ABVV actie tegen de draconische begrotingsregels die de Europese Unie haar lidstaten wil opleggen. België zou volgens die nieuwe regels minstens 27 miljard euro moeten besparen. Een studie van het Europees Vakverbond toont aan dat deze besparingen een fatale klap zullen toebrengen aan ziekenhuizen, onderwijs, openbare diensten en de rechtvaardige transitie in ons land. Ook de gezondheidszorg, onze sociale zekerheid en onze loonvorming zouden stevig getroffen worden. De PVDA wil dat België deze nieuwe begrotingsregels tegenhoudt.

GEVANGENISPERSONEEL VOERT VASTBERADEN ACTIE

Het gevangenispersoneel blijft actie voeren om de wantoestanden in onze gevangenissen aan te klagen en te eisen dat er eindelijk oplossingen komen. De problemen zijn al lang bekend: overbevolking, gebrek aan personeel, onmenselijke leefomstandigheden voor de gedetineerden en onmogelijke werkomstandigheden voor het personeel. Maar minister van Justitie Paul Van Tigchelt (Open Vld) weigert te luisteren. Hij wijst liever met een beschuldigende vinger naar het gevangenispersoneel en probeert het stakingsrecht verder uit te hollen. Het personeel en de vakbonden zijn vastberaden en zullen hun acties verderzetten.

FAILLISSEMENT VAN VAN HOOL IS ABSURD

Op 8 april werd busbouwer Van Hool failliet verklaard. PVDA-volksvertegenwoordiger Jos D'Haese noemt dat "een mislukking op conto van minister Brouns". Minister van Werk Brouns (CD&V) had immers jobs kunnen redden door bussen voor De Lijn in Koningshooikt te laten bouwen. Het Nederlandse busbedrijf VDL en de Duitse trailerbouwer Schmitz Cargobull nemen allebei een deel van Van Hool over, maar daarbij gaan minstens 1550 jobs verloren.

"Het is absurd dat de Vlaamse regering Van Hool failliet laat gaan", zegt PVDA-volksvertegenwoordiger Jos D'Haese. "Dit is een sociaal drama dat vermeden had kunnen worden. Aan de basis liggen niet alleen de hebzucht en de foute keuzes van de miljonairsfamilie Van Hool, ook de Vlaamse regering heeft een verpletterende verantwoordelijkheid." De PVDA vraagt alsnog een toekomstplan voor Van Hool.

Verenigde Staten

OHIO VERANKERT HET RECHT OP ABORTUS IN DE GRONDWET

Een overwinning voor de vrouwenrechten: kiezers in Ohio, in het oosten van de Verenigde Staten, hebben beslist om het recht op abortus in hun grondwet vast te leggen. In 2022 vernietigde het Amerikaanse Hooggerechtshof de uitspraak die het federale recht op zwangerschapsafbreking voor Amerikaanse vrouwen garandeerde. Sindsdien is het aan de individuele staten om te beslissen of dit recht al dan niet moet worden erkend. Verschillende staten hebben het ingeperkt of geschrapt, terwijl anderen het hebben versterkt. Terwijl het recht op abortus in de Verenigde Staten en elders in de wereld steeds meer wordt bedreigd, blijven honderdduizenden vrouwen en mannen massaal in beweging komen om het te verdedigen.

Frankrijk

MARSEILLANEN SLEPEN SOCIALE-HUURBAZEN VOOR DE RECHTER

De bewoners van de woonwijk Air-Bel in Marseille hebben een burgerlijke rechtszaak gewonnen tegen hun drie sociale-huurbazen en hun warmwaterleverancier Engie Energie Services. Zo'n 300 gezin-

nen spannen de zaak aan nadat een huisvader in 2017 overleed aan legionellose (ernstige longinfectie veroorzaakt door de legionellabacterie). Sinds 2011 was al geweten dat er legionellabacteriën in de leidingen zaten. De rechtbank besloot de gezinnen te compenseren voor de geleden schade. Een collectieve overwinning die waarschijnlijk mee zal wegen op het strafrechtelijke deel van de zaak.

Oostenrijk

COMMUNISTE ELKE KAHR IS BESTE BURGEMEESTER TER WERELD

De *City Mayors Foundation*, gevestigd in Londen, heeft Elke Kahr (KPÖ – communistische partij van Oostenrijk) uitgeroepen tot beste burgemeester van de wereld in 2023. Sinds Kahr in 2021 in de op één na grootste stad van Oostenrijk burgemeester werd, voert ze een beleid dat gericht is op de noden van iedereen, in het bijzonder de 'stemlozen' en de meest kansarmen.

ter werd, voert ze een beleid dat gericht is op de noden van iedereen, in het bijzonder de 'stemlozen' en de meest kansarmen.

VIJAY PRASHAD EN PETER MERTENS

“Links moet de mensen hoop en perspectief geven”

Muiterij, het jongste boek van Peter Mertens, kijkt naar de snel veranderende machtsverhoudingen in de wereld. De Indiase marxistische historicus, journalist en auteur Vijay Prashad was een van de mensen die Peter inspireerden.

WIM DE CEUKELAIRE

Peter Mertens schreef eerder al boeken met een Europees perspectief. In *Muiterij* kijkt hij naar de hele wereld en analyseert hij hoe gebeurtenissen in België en Europa verbonden zijn met wat er gebeurt in het Globale Zuiden. Vijay Prashad, die het vorige boek van Peter, *Ze zijn ons vergeten*, in het Engels uitgaf, doet dat nu ook met *Muiterij*. Zijn passage in Brussel was dan ook een ideale gelegenheid voor een dubbelinterview.

Waarom koos je deze keer voor dat bredere perspectief?

Peter Mertens. Als onze boeren protesteren, zoals we dat nu zien, dan is dat niet alleen een lokale kwestie. Als je de prijsvorming in de hele voedselketen analyseert, zul je zien dat het ook te maken heeft met multinationals in de agro-industrie en zelfs met oliemaatschappijen. Het gaat om inflatie en superwinsten.

Europa is in beroering, er is veel sociale strijd. Het viel me bijvoorbeeld op dat er vandaag in

Frankrijk meer stakingen, meer stakende mensen en meer stakingsdagen zijn dan in 1968. En toch staat 1968 in het collectieve geheugen gebrand als het jaar van het massaprotest.

Het is van belang dat sociale bewegingen in Europa en in het Zuiden de handen in elkaar slaan

Toen ik het hoofdstuk schreef over de Britse verpleegster Kath, kwam ik erachter dat er in Groot-Brittannië nu meer stakingsdagen zijn tegen de regering en het besparingsbeleid dan in de jaren 1980

tegen Margaret Thatcher. Er zijn steeds meer sociale conflicten. De klassenstrijd leeft nog steeds in Europa.

Ik wilde ook aantonen dat er een verband is met wat er in het Globale Zuiden gebeurt. Ook daar is iets aan het veranderen. Ik geloof dat de hegemonie van de Verenigde Staten naar haar einde loopt. Dat creëert tegenstellingen en strijd in het Noorden en het Globale Zuiden. In die omstandigheden is het van belang dat sociale bewegingen in Europa en in het Zuiden de handen in elkaar slaan.

Waarom reisde je helemaal naar Berlijn om Vijay Prashad te ontmoeten en hem voor je boek te interviewen?

Peter Mertens. Toen ik *Ze zijn Ons Vergeten* aan het schrijven was, mijn vorige boek, las ik Vijay's werk en leerde ik de *International People's Assembly* kennen, een internationale volksbeweging. Dat was als een frisse wind voor mij, het was precies wat ik nodig had. Je kan ook moeilijk een boek als dit schrijven zonder een stem uit het Zuiden te raadplegen.

Vijay, jij hebt *Ze zijn Ons Vergeten* uitgegeven in India. Vanwaar je interesse? Het is een boek over België, dat kleine vlekje op de wereldkaart.

Vijay Prashad. Het is echt interessant wat Peter zei over de klassenstrijd in Europa. Het is niet alleen in Europa dat in de perceptie van de mensen de strijd afgenomen is. In India is het net zo. Honderden miljoenen arbeiders gaan in staking en de Indiase media zeggen er nauwelijks iets over.

In die zin is er een wereldwijde klassenstrijd aan de gang. En ik ben op zoek naar manieren om de verhalen daarover te vertellen. De belangrijkste mediabedrijven zijn er gewoon niet in geïnteresseerd. Je leert zo dat je niet alleen tegen je eigen regering vecht maar tegen een systeem. Iemand die in België leeft en geconfronteerd wordt met

▲ In februari waren Vijay Prashad en Peter Mertens te gast op de openingsconferentie van de Karl Marx School van studentenbeweging Comac. (Foto Solidair, Stefaan Van Parys)

problemen in zijn bedrijf, leert uit die verhalen dat iemand in Argentinië of India gelijkaardige problemen kent. Je krijgt een breder perspectief op de strijd. Je weet dan dat wat hervormingen in je eigen omgeving niet volstaan om alles op te lossen.

Wat ik interessant vind aan *Ze Zijn Ons Vergeten* is dat het boek niet echt over België gaat. Het gaat over de ervaringen van de werkende klasse tijdens de COVID-pandemie, waar ook ter wereld. België is een veel rijkere samenleving dan bijvoorbeeld Namibië, maar de ervaring van verpleegkundigen, dokters, brandweerlui, ambulanciers, enz. was universeel.

En wat spreekt je aan in het nieuwe boek van Peter?

Vijay Prashad. Wat ik zo goed vind aan *Muiterij* is dat het de

strijd analyseert via de ervaring van mensen die er middenin zitten. Het is een boek over klassenstrijd, terwijl die term waarschijnlijk niet één keer wordt gebruikt. Het laat je zien hoe de klassenstrijd verloopt en hoe die wordt ervaren door mensen die er middenin staan.

In het boek komt bijvoorbeeld een econoom aan het woord, dan weer beschrijft een vrouw hoe het economisch beleid impact heeft op haar leven en hoe ze daar iets wil aan doen. Waarom zou dat verhaal niet gelezen kunnen worden door iemand in Pakistan of waar dan ook? Overal zullen mensen zeggen: «Dat gevoel ken ik. Ik voel me net als die arbeidster in België.»

***Muiterij* vertelt het verhaal van wat jij soms «de nieuwe stemming in het Zuiden»**

noemt, een nieuw ontwakend en verzet tegen imperialistische overheersing. Dat is een onderwerp waar je zelf ook veel over geschreven hebt.

Vijay Prashad. Inderdaad. We zien vandaag een veelvoud aan muiterijen, vanuit verschillende hoeken. Het boek begint in België, Engeland, enz., met de klassieke vakbondsstrijd in Europa. In India heb je dan weer de strijd van de boeren, dat is ook een vakbondsstrijd.

Maar er zijn ook andere hiërarchieën in de wereld. Er is niet alleen de hiërarchie van de eigenaars van bedrijven en de mensen die voor hen werken. Er zijn ook hiërarchieën in termen van geografie, regeringen, staten, wereldverhoudingen.

Kan je dat wat uitleggen?

Vijay Prashad. Neem bijvoor-

beeld Namibië, een klein land in het zuid-westen van Afrika, ooit een kolonie van Duitsland. Jarenlang werd Namibië geregeerd door de SWAPO, oorspronkelijk een bevrijdingsbeweging maar inmiddels in feite een neoliberale partij die het bezuinigingsbeleid in haar programma opnam.

Dit jaar kwam de premier van Namibië naar de Veiligheidsconferentie in München. De Duitse gastheer vroeg: «Waarom veroordeelt Namibië Rusland niet?» De premier keek hem recht in de ogen en zei: «Toen wij tegen de apartheid vochten, hielp de Sovjet-Unie ons, maar jullie niet.» Eigenlijk zei ze tegen Duitsland: «Waarom zouden we ons door jullie laten vertellen wie we wel en niet moeten veroordelen?»

Jongeren zijn solidair met Palestina. Het is een wereldwijde beweging die voelt dat het imperialisme naar zijn einde loopt (Foto Solidair, Julien Ribaudou)

◀ Vijay Prashad: “Er is een wereldwijde klassenstrijd aan de gang. En ik ben op zoek naar manieren om de verhalen daarover te vertellen.” (Foto Solidair, Stefaan Van Parys)

Dus ook de premier van Namibië maakt deel uit van de muiterij. Ze vertegenwoordigt misschien wel krachten waar we het niet mee eens zijn wat hun lokaal beleid betreft, maar ik zou haar wel in het kader van de muiterij willen plaatsen. Als we ons beperken tot de strijd waar we het mee eens zijn, zullen we de werkelijke veranderingen in de wereld missen.

Peter, in je boek gebruik je een metafoer van muiterij benedendeks en bovendeks? Verwijst dat naar de verschillende niveaus waar Vijay het over heeft?

Peter Mertens. Ik ben het echt eens met Vijay. Links moet hoop en perspectief geven. Toen ik in Zuid-Afrika was, kwam iemand van de metaalvakbond NUMSA naar me toe die zei dat hij medelijden had met mij, omdat ik uit Europa kom. Toen ik hem vroeg

waarom, sprak hij over de opkomst van extreemrechts en dat de arbeidersklasse niet meer zo strijdbaar is als vroeger. Ik denk niet dat je daarmee mensen mobiliseert. Integendeel, mensen gaan zich op die manier klein en machteloos voelen. Het is zoals met die academische conferenties waar intellectuelen alles analyseren tot je met een depressie naar huis gaat. Dat brengt geen socialistisch bewustzijn teweeg. We moeten dus perspectief brengen, zodat mensen met opgeheven hoofd lopen, trots op hun klasse.

Ik wil dat we een beweging van hoop opbouwen, maar niet naïef. We moeten niet denken dat alles morgen zal veranderen. Over het algemeen staat het klassenbewustzijn op een laag pitje. Dat is ook het geval in de meeste delen van het Globale Zuiden.

Hoe werken we dan aan die beweging?

Peter Mertens. Je moet de situatie lezen, de beweging zien en aanvoelen, en dan proberen ze naar het socialistische, democratische en ecologische perspectief te trekken. Natuurlijk willen wij als links de stem zijn van de mensen

► **Peter Mertens:** “De wereld verandert snel, en ik wilde analyseren hoe de gebeurtenissen in België en Europa verbonden zijn met wat zich in het Zuiden afspeelt. Als onze boeren protesteren, is dat niet alleen een lokaal probleem.” (Foto Joa Souza)

op het benedendek, maar tegelijkertijd moeten we ons bewust zijn van wat er op het bovendek gebeurt.

Kijk naar Zuid-Afrika. Ik was in Den Haag toen Zuid-Afrika de genocidezaak tegen Israël indiende bij het Internationaal Gerechtshof. Het was indrukwekkend om te zien hoe de Zuid-Afrikaanse regering opstond tegen het imperialisme. Maar tegelijkertijd begrijp ik de vakbond NUMSA, die in Zuid-Afrika tegen diezelfde regering protesteert.

Ik steun Zuid-Afrika in de rechtszaak tegen Israël en tegelijkertijd steun ik ook de NUMSA in zijn protest tegen het neoliberale beleid van de ANC-regering. Dat is waar de metafoor van de muiserij boven- en benedendeks over gaat.

Jongeren zijn erg solidair met Palestina en eisen een staakt-het-vuren. Het lijkt alsof elke generatie een internationale kwestie heeft die haar mobiliseert en haar leert hoe de wereld in elkaar zit. Denk aan de Golfoorlog, de oorlog in Irak, ... Is de oorlog in Gaza een vergelijkbare gebeurtenis voor de huidige generatie?

Peter Mertens. Ja en nee. In 2003 was er de oorlog in Irak. Voor mijn generatie was dat de eerste keer dat we het gevoel hadden dat er niet alleen een Belgische of Europese maar een wereldwijde beweging was. Vergeet niet dat het internet toen nog een relatief nieuw fenomeen was. We zagen wat er gebeurde in Washington of Islamabad en dat gaf ons een machtig gevoel: een generatie die de confrontatie aanging met de “Verenigde Staten van Agressie”. Vandaag is dat hetzelfde. Het is een wereldwijde beweging. Het verschil is dat het toen een beweging was tegen een supermacht die zich onaantastbaar waande. Wellicht was er toen in de anti-im-

perialistische beweging bijna niemand die dacht dat er een einde zou komen aan het Amerikaanse imperialisme. Vandaag loopt het Amerikaanse imperialisme naar

Het VS-imperialisme loopt naar zijn einde, de wereldwijde solidariteitsbeweging wordt steeds krachtiger

zijn einde. Het is er nog steeds en zijn militaire macht is enorm, maar er is een wereldwijd gevoel dat er een einde aan komt. Daarom zit er iets krachtigers en sterkers in de beweging van vandaag. Aan het einde van een tijdperk wordt een supermacht ge-

welddadiger, maar aan de andere kant wordt ook de wereldwijde solidariteitsbeweging steeds krachtiger.

Vijay Prashad. Als je zegt dat de supermacht in haar laatste fase agressiever wordt, dan is daar een goede reden voor: de economische crisis.

We hebben nu een situatie waarin de Verenigde Staten en hun bondgenoten terugvallen op twee vormen van macht. De eerste is de macht over informatie. Dat mogen we niet onderschatten. Ze hebben nog steeds een overweldigend vermogen om wereldwijd het discours te bepalen. Daarnaast is er de militaire macht. De VS plus de Navo en bondgenoten als Japan en Zuid-Korea staan in voor 75% van de wereldwijde militaire uitgaven.

Zal die militaire macht ooit gebroken kunnen worden?

Peter Mertens. Zelfs die militaire macht heeft zijn zwakke plekken. Al die wapens moeten worden gemaakt en vervoerd. Op een bepaald moment was een arbeider op de luchthaven in Brussel cargo aan het laden en zag hij dozen die bestemd waren voor Tel Aviv. Samen met een kameraad ontdekte

hij dat het militair materiaal was, op weg naar Israël! Een derde persoon stelde voor om dit met de vakbond te bespreken. Uiteindelijk besloten de vakbonden om het vervoer van wapens naar Israël te boycotten.

Het begint dus met één arbeider die een doos inspecteert en er met zijn collega's over spreekt, en uiteindelijk beslissen de Belgische vakbonden om geen wapens meer te vervoeren naar Israël. Daarna volgden ze in Australië het voorbeeld van de Belgische vakbonden. Hetzelfde gebeurt ook in andere landen. Zelfs in deze orgie van dood en geweld zijn er tekenen van hoop. We moeten de verhalen over de strijd vertellen, want er zit veel kracht in de mensen. Er zit macht in de werkende mensen, en die is groter dan de meeste mensen geloven.

MANI FIESTA

Maak kennis met Vijay Prashad op ManiFiesta, 7 en 8 september in Oostende.

Gaza: “Dit is een oorlog tegen gezondheidszorg, niet tegen terrorisme”

30.000 doden, waaronder 25.000 vrouwen en kinderen. Eind februari is dat de balans die door het Witte Huis wordt gemaakt van de slachtingen die het Israëlische leger sinds 8 oktober in Palestina aanricht. We spreken met Mohammed Salha, directeur van een ziekenhuis in Gaza. Hij vertelt over de dagelijkse verschrikkingen die miljoenen Palestijnen ondergaan.

FANNY POLET*

Mohammed Salha is waarnemend directeur van het AWDA-ziekenhuis in Jabalia, in het noorden van de Gazastrook (zie kader). De eigenlijke di-

recteur, Dr. Ahmed Muhanna, werd net als veel andere gezondheidswerkers op 17 december zonder reden gearresteerd door het Israëlische leger. Mohammed Salha is een vader die, ondanks de verschrikkingen, toch nog hoop heeft.

“Ik leerde AWDA kennen toen ik 13 was en regelmatig het buurthuis van Jabalia bezocht. Op mijn 18 werd ik jeugdleider, op mijn 26 vrijwilliger en daarna projectcoördinator. Ik heb een paar jaar voor verschillende hulpdiensten gewerkt en nu ben ik een van de verantwoordelijken”, begint Mohammed. Hij blijft in de Gazastrook om mensen in nood te helpen.

Wat gebeurde er op 7 oktober in de AWDA-ziekenhuizen en gezondheidscentra?

Mohammed Salha. Op die dag werd het derde scenario van het noodplan van AWDA geactiveerd. Dat plan gaat ervan uit dat Israël Gaza binnenvalt om het te vernietigen. Het medisch personeel moet dan in het dichtstbijzijnde ziekenhuis of centrum gaan werken. Omdat ik in het noorden woon, ging ik naar het ziekenhuis in Jabalia.

Onze twee ziekenhuizen zijn nog steeds operationeel, maar van de zes gezondheidscentra van AWDA zijn er vier die niet meer werken. Naast gezondheidszorg bieden de centra ook diensten aan in de opvanghuizen in de buurt, vooral psychosociale diensten voor onze compleet getraumatiseerde bevolking.

Werd het personeel door het Israëlische leger gewaarschuwd voor de bombardementen?

Mohammed Salha. Op 13 oktober vroeg het Israëlische leger dokter Ahmad om het ziekenhuis te ontzetten. We draaiden op volle toeren, vooral voor zwangere vrouwen. We konden hen niet achterlaten, we zijn een ziekenhuis! Intern beslisten we om op post te blijven.

Op 21 november werden de derde en vierde verdieping gebombardeerd. Vier mensen werden gedood: twee artsen die werkten voor Artsen zonder Grenzen (AZG), één arts van AWDA en iemand die een patiënt begeleidde. Daarna zijn we nog twee keer gebombardeerd. Op 29 januari werd de helft van de bedden vernield en op 31 januari viseerden ze onze bovenverdieping, waar de watervoorziening en het zonne-energiesysteem zich bevinden.

◀ Mohammed Salha (Foto RV)

Foto AFP

Begin december werd het ziekenhuis door Israëlische militairen belegerd.

Mohammed Salha. Het ziekenhuis werd omsingeld door tanks en sluipschutters. Ze bevonden zich op nog geen 50 meter van ons. De belegering duurde 18 dagen. Het was echt verschrikkelijk. Het leger bombardeerde onze watertanks. We aten één rijstmaaltijd per dag. We waren met 260 mensen: personeel, patiënten en drie naburige gezinnen. We konden ons niet rechtop verplaatsen, want dan liepen we het risico om neergeschoten te worden. We moesten onder de ramen door kruipen. We hebben drie amputaties moeten uitvoeren wegens een bacteriële infectie. Onze apotheek, veertig meter verderop, was te ver weg. We hadden geen eten. Op 17 december viel het Israëlische leger het ziekenhuis binnen. Ze namen twintig mensen mee voor ondervraging, waaronder ook dr. Ahmad. De volgende ochtend rond tien uur keerden de soldaten met de twintig mensen terug. Mensen tussen 15 en 65 jaar moesten zich uitkleden tot op hun ondergoed. Ze bonden hun handen op de rug en lieten hen zo de hele dag in de kou staan, terwijl ze de een na de ander ondervroegen. Aan het eind van de dag zeiden ze tegen twaalf mensen van het personeel dat ze iets moesten eten,

zich omkleden en hen moesten volgen. Dr. Ahmad was een van hen. Hij kwam naar me toe en zei dat hij gearresteerd was. Het enige nieuws dat we sindsdien hebben ontvangen, komt van de acht mensen die inmiddels zijn vrijgelaten. De Rode Halve Maan (het islamitische equivalent van het Rode Kruis, n.v.d.r.) heeft geen nieuws. De directie van AWDA werkt intensief aan hun vrijlating, maar we weten niets.

Het ziekenhuis werd omsingeld door tanks en sluipschutters, het leger bombardeerde onze watertanks

Het Israëlische leger beweert dat er tunnels onder de ziekenhuizen liggen of dat Hamas patiënten als menselijk schild gebruikt. Wat zeggen ze over AWDA?
Mohammed Salha. Israël vertelt iedereen

dat Hamas zich in de ziekenhuizen schuilhoudt. Toen ze mij ondervroegen, op de dag dat ze mijn collega's arresteerden, wilden de soldaten vooral weten of we mensen hadden opgenomen die geen patiënt waren. Dat is niet het geval. We bieden voornamelijk diensten voor zwangere vrouwen aan. Mijn collega's zijn gearresteerd omdat ze belangrijke leden van het team zijn: de directeur, chirurgen en de ambulancechauffeur. Ze willen dat het ziekenhuis niet meer kan werken. Dit is een oorlog tegen gezondheidszorg, niet tegen terrorisme. Meer dan 120 gezondheidsinstellingen werden vernietigd en 55 eerstelijnsgezondheidscentra werden getroffen (tussen 7 oktober en eind februari, n.v.d.r.).

Hoe bent u blijven werken?

Mohammed Salha. Ik heb contact met het hoofdkantoor van Nuseirat. We zijn verspreid over de hele Gazastrook. Het Nuseirat-ziekenhuis is het enige in het centrum dat nog kraamzorg biedt. Er zijn ongeveer vijftig bevallingen per dag. Meer dan driehonderd vrouwen maken gebruik van onze verloskundige diensten. Er zijn vrouwen gedood die op weg waren naar onze ziekenhuizen om te bevallen.

Foto Hans Lucas

Een vrouw die naar het ziekenhuis ging om te bevallen, werd vergezeld door haar schoonbroer van 16 en haar schoonmoeder. De schoonmoeder werd voor het ziekenhuis op straat gedood. Toen we na de belegering naar buiten kwamen, omsingeld door soldaten, zag de jongen hoe het lichaam van zijn

moeder door een graafmachine werd opgetild.

Een andere vrouw werd door een sluipschutter net buiten het ziekenhuis neergeschoten. We konden haar onmogelijk helpen. Ik hoor haar nog steeds schreeuwen. Ze overleed aan haar verwondingen.

Woont u nog steeds bij uw familie?

Mohammed Salha. Nee. Mijn huis werd tijdens de tweede week van de bombardementen vernield. Mijn familie is sinds 23 november in Rafah. Ik heb vijf kinderen, twee meisjes en drie jongens. Mijn oudste dochter studeert voor ingenieur. Niet op dit moment, want haar universiteit werd vernietigd. Het moeilijkste was in december, toen we drie verjaardagen van de kinderen te vieren hadden: 15, 13 en 9.

Ik heb ze al meer dan drie maanden niet gezien. Ik blijf op de hoogte, tenminste als de communicatie niet wordt verbroken. Omdat AWDA een centrum in Rafah heeft, kan ik hun regelmatig geld sturen. Eten kost soms tien keer meer dan vroeger. We hebben geen mel meer, we eten dierenvoer.

Hoe ziet uw dag eruit?

Mohammed Salha. We verdelen de dag in twee: twaalf uur werk en twaalf uur rust. Maar de eerste drie maanden was het onmogelijk om rust te vinden. We sliepen twee of drie uur op stoelen of op de grond. Elke dag kwamen er veel gewonden binnen. We zijn erin geslaagd om sinds 7 oktober 44.000 mensen te verzorgen.

Na de belegering in december waren er minder gewonden. Onze rustperiodes werden toen echte rustperiodes.

VIVA SALUD is een Belgische ngo die strijdt voor het internationaal recht op gezondheid, in het bijzonder in Palestina, de Filipijnen en de DR Congo. In Palestina werkt hij samen met 3 partnerorganisaties: Health Work Committees en Bisan op

de Westelijke Jordaanoever en AWDA in Gaza.

In Gaza wordt vooral vorming gegeven aan jongeren, om hen weer hoop te geven en hen de tools te geven om als jonge Gazanen door het leven te gaan. Na 7 oktober startte Viva Salud een inzamelingsactie om mensen te voorzien in hun meest essentiële behoeften. AWDA-medewerkers hebben die behoeftes in kaart gebracht en doorgegeven. Het geld dient in eerste instantie om medicijnen, medische apparatuur en brandstof voor de elektriciteitsgeneratoren te kopen, maar ook voor matrassen, dekens en hygiënekits voor mensen die niet meer in hun huis kunnen. Viva Salud heeft vanaf het begin opgeroepen tot een permanent staakt-het-vuren en het beëindigen van de bezetting. De ngo staat klaar om AWDA te ondersteunen bij de wederopbouw zodra de bombardementen stoppen.

Je kan online doneren of overschrijven op de rekening van Viva Salud BE17 5230 8138 7321 (met als mededeling "donatie").

**STEUN
AWDA**

Hoe ziet u het werk van AWDA na de oorlog?

Mohammed Salha. We moeten over veel dingen nadenken. Eerst zullen we moeten heropbouwen. We hebben vooral plekken nodig waar we de bevolking kunnen helpen. De mensen zullen terugkomen naar onze gemeenschapscentra en zullen veel nodig hebben. Ook de kraamzorg in Gaza is verwoest en we moeten geestelijke gezondheidszorg bieden aan de hele bevolking. Mensen leven in schuilkelders, vooral in het noorden, waar alles verwoest is.

We moeten nadenken over onze gemeenschapsactiviteiten en samenwerken met andere partners. We moeten de kinderen beschermen, jongeren zullen ook een belangrijke doelgroep vormen. Zij worden wanhopig. Ze moeten het gevoel krijgen dat ze belangrijk zijn voor hun land, anders gaan ze weg. Heel veel jonge mensen denken eraan Gaza te verlaten.

Wat zou u graag zien gebeuren in Gaza?

Mohammed Salha. Ik zou al graag willen dat Gaza er weer uitziet zoals voor 7 oktober. Dit is een economische, sociale en psychosociale ramp. Er zijn kinderen zonder familie, families die van elkaar zijn gescheiden, mensen zonder thuis. We moeten luiers geven aan kinderen van 3 of 4 jaar, zelfs aan vrouwen, zo bang zijn ze.

De soldaten vernielden universiteiten, ziekenhuizen, scholen, straten, water- en elektriciteitsvoorzieningen. Voor 7 oktober kon je al niet normaal leven in de Gazastrook, nu is het helemaal onmogelijk.

Hoe ziet u de toekomst?

Mohammed Salha. Meer dan 25 jaar geleden begon ik de concepten van menselijkheid, mensenrechten en vredesopbouw te bestuderen en werd ik activist. Deze concepten hebben mijn kijk op mensen volledig veranderd. Ik was erg trots op mijn kennis en de manier waarop ik me gedroeg. Maar tijdens de oorlog begonnen vreemde gevoelens me te bekruipe, gevoelens waarvan ik nooit had gedacht dat ik ze zou hebben. Eerst probeerde ik ze weg te duwen, maar ik voel zoveel pijn in mijn hart, door de verwoesting, de honger, het moorden, door gescheiden te zijn van mijn geliefden. Daardoor zie ik degenen die dit hebben veroorzaakt in een extreem negatief daglicht, vooral wanneer ze kinderen aanvallen. Wat op ons afkomt, is gewoon onmenselijk. Israël heeft alles kapot gemaakt. Hoe kun je over mensenrechten spreken met mensen die hun familie hebben verloren? De hele familie van mijn schoonbroer kwam om bij de bom-

AWDA is een Gazaanse gezondheidsorganisatie met 2 ziekenhuizen en 6 gezondheidscentra, verdeeld over de hele Gazastrook. De wijkgezondheidscentra bieden niet alleen gezondheidszorg maar ook vormingen en een plek waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten en met elkaar praten.

Sinds 7 oktober biedt AWDA andere diensten aan om aan de behoeften van de bevolking te voldoen: distributie van voedselpakketten, matrassen en dekens voor ontheemden en activiteitskits voor getraumatiseerde kinderen. AWDA heeft sinds 7 oktober zeven personeelsleden verloren, zes anderen zitten in de gevangenis zonder te weten waarvan ze beschuldigd worden of wat hun straf is. De medewerkers gaan ondanks alles door met hun werk.

bardementen. Zijn ouders, zijn broers en zussen, de kinderen van zijn broers en zussen. Het waren normale mensen, zoals jij en ik, geen terroristen.

Leeft uw zus nog?

Mohammed Salha. Nee. Haar lichaam ligt nog steeds onder het puin. We kunnen haar niet eens begraven. Mijn neef is de enige overlevende. Hoe kan ik met hem praten over mensenrechten? Wat zal hij zeggen?

Is er nog plaats voor hoop?

Mohammed Salha. Ondanks alles is er altijd plaats voor hoop. Dat moet wel. We kunnen deze situatie het hoofd bieden. We hebben nog meer veerkracht en samenwerking nodig. We moeten sterk zijn en hier blijven. Iedereen hier heeft een broer, een zus, een zoon, een dochter, een vader, een moeder, een vriend verloren. Maar we blijven herhalen dat er hoop leeft in onze harten. Het gaat niet om

▲ **Dokter Ahed Muhanna**, directeur van het AWDA-ziekenhuis in Jabalia, werd op 17 december zonder reden door het Israëlische leger gearresteerd. (Foto Viva Salud)

het aantal levens dat we hebben verloren, maar om het aantal levens dat we hebben gered.

Mijn collega's hebben hun familie al 140 dagen niet meer gezien. We zijn boos, we hebben honger. We staan om half vier op om samen de briefing te doen. Toen ik de wanhoop in hun ogen zag, stelde ik voor om te zingen. Dus na de briefing hebben we samen gezongen, tot ik voelde dat ze terug gemotiveerd waren. We zullen menselijk blijven tot onze laatste adem. En als we sterven, zullen we dat waardig en in vrede doen.

*Fanny Polet is directeur van Viva Salud (zie kader).

Mooie namen voor vuile oorlogen

Militaire strategie gaat ook over communicatie. Hoofdkwartieren en regeringen laten niets aan het toeval over wanneer ze voor hun militaire operaties een naam kiezen. Frankrijk geeft vaak dierennamen, zoals “Castor” (bever) of “Serval” (katachtige), terwijl de Verenigde Staten dwepen met “vrijheid” en “democratie”. Een overzicht.

AURÉLIEN SOUCHEYRE

Hoe worden de namen van militaire operaties bepaald? Napoleon noemde zijn offensief tegen Moskou simpelweg de “Russische Campagne”. Toen Adolf Hitler de Sovjet-Unie aanviel, koos hij de naam “Operatie Barbarossa”, als eerbetoon aan een Duitse keizer. Meer recent noemde Hamas de aanval van 7 oktober de “Al-Aqsa Vloedgolf”, een verwijzing naar de moskee in Jeruzalem. De Israëlische regering reageert met “Operatie IJzeren Zwaarden”, gekozen door het leger. Volgens *The Times of Israel* betreurt premier Benjamin Netanyahu deze naam en had hij liever de “Gaza-oorlog” gehoord, of zelfs de “Genesis-oorlog”. Dat

geeft natuurlijk een heel ander beeld van wat er in het Midden-Oosten gebeurt. De keuze van benamingen voor militaire operaties is geen toeval en dient operationele, politieke en communicatiedoeleinden.

WIJ ZIJN NIET DE AGRESSOR

Generaal William McClain, voormalig verantwoordelijke voor publieke zaken bij het VS-leger, stelt dat “voor het succes van een operatie de perceptie net zo belangrijk kan zijn als de uitvoering”. En de internationale communicatiedeskundige Ray Eldon Hiebert, die vorige zomer overleed, was van mening dat “het gebruik van woorden net zo cruciaal is als het gebruik van kogels en bommen. Om een oorlog te winnen, moet

je niet alleen op het slagveld winnen, maar ook in de hoofden van de mensen”.

De Verenigde Staten hebben die les goed geleerd, na een grote fout, en zijn consistent in hun communicatie. In 1951 noemden ze een van hun operaties in Korea “Ratkiller” (rattendoder), hét voorbeeld van wat de Amerikaanse generale staf vandaag niet meer wil doen. Je moet rechtvaardigheid en vrede belichamen, duidelijk maken dat je niet de agressor bent en degene die de tegenstander ontmenselijkt.

In 1989 werd de invasie van Panama de “Just cause” genoemd (rechtvaardige zaak). In 1994 kreeg de interventie in Haïti de naam “Uphold Democracy” (de democratie hooghouden). En in 2001 werd de oorlog in Afghanistan een tijdlang “Infinite Justice” genoemd (oneindige rechtvaardigheid), voordat hij werd omgedoopt tot “Enduring Freedom” (duurzame vrede), een naam die effectiever en gematigder werd geacht. De beroemde operatie “Desert Storm” (woestijnstorm) in Irak in 1991 probeerde het idee over te brengen van snelheid en lage risico’s voor burgers, omdat de woestijn een dunbevolkt gebied is.

VERENIGEN ROND EEN MILITAIR PROJECT

“Wat betreft de namen die de Amerikanen gebruiken, moet je ook weten dat ze geen conflict kunnen beginnen zonder parlementair debat. Hun politieke communicatie dient voor extern gebruik, voor de wereld en de internationale gemeenschap, maar ook voor intern gebruik”, legt Guillaume Ancel uit. Deze voormalige Franse militaire officier benadrukt dat VS-leiders, “op het moment dat ze duizenden soldaten in de oorlog storten, met een potentieel budget van miljarden dollars, aan hun eigen samenleving moeten uitleggen dat dit noodzakelijk is. Wat de werkelijke doelstellingen ook zijn, de beslissing moet publiekelijk geleitimeerd en verdedigd worden, en dus rechtvaardig lijken”.

De namen van Navo-operaties, die soms zonder toestemming van de VN worden uitgevoerd, tonen hoe de kaart van eenheid en samenwerking wordt uitgespeeld. De “Joint Guard” (gezamenlijke wacht) in Bosnië in 1996, de “Allied Force” (geallieerde kracht) in Kosovo in 1999 en de “Unified Protector” (eengemaakte beschermer) in Libië in 2011 verwijzen allemaal naar een “coalitie” tussen “partners”, ook al is de NAVO in de eerste

Als we alleen zouden luisteren naar de oorlogsvoerders, zou de oorlog bijna poëtisch en opvallend zijn

plaats een instrument ten dienste van de Verenigde Staten.

De operaties van de Europese Unie herinneren aan een soort Romeins erfgoed. “Concordia”, “Proxima”, “Artemis” en “Atalanta” verwijzen allemaal naar de Romeinse wereld. “Er zit vooral een praktisch aspect aan deze keuzes, die bedoeld zijn om vertaalproblemen te voorkomen. Eén enkel woord, dat iedereen begrijpt, maakt het mogelijk om zich rond een militair project te verenigen zonder het in een twintigtal talen te moeten vertalen”, zegt Guillaume Ancel.

BOMBARDEREN ZONDER VRAGEN OF DEBAT

En hoe zit het met Frankrijk? Tijdens de Indochina-oorlog was de “Castor”-interventie gericht op de verovering van het Diên Biên Phu-bekken. Sindsdien worden dierenamen heel vaak gebruikt. “Bison” in Tsjaad in 1971, daarna “Barracuda” in de Centraal-Afrikaanse Republiek in 1978. Twee dieren die agressief lijken. Dat heeft niet lang geduurd.

Toen Frankrijk deelnam aan de Golfoorlog in 1991 kreeg dat de naam “Operatie Daguet”, naar een klein hert. Er waren ook “Hirondelle” (zwaluw), “Mouette” (meeuw), “Tacaud” (steenbol, een vis), en in 2013 in Mali “Serval”, genoemd naar een sierlijke katachtige. Dan volgden “Barkhane” in de Sahel, genoemd naar een duin, of “Sangaris” in de Centraal-Afrikaanse Republiek, een lokale rode vlinder.

“Men wil duidelijk een naam vinden die geen bepaalde betekenis heeft. In Frankrijk is het gebruikelijk om een zo neutraal mogelijke naam te zoeken. Zelfs als het om bombardementen gaat, willen we geen publiek debat, vragen of controverse uitlokken”, merkt Guillaume Ancel op.

Historicus Michel Goya heeft echter berekend dat Frankrijk sinds het einde van de Algerijnse oorlog aan 32 oorlogen heeft deelgenomen, zonder dat dit noodzakelijk werd gezegd. “En zonder de systematische goedkeuring van het Parlement”, voegt de voormalige soldaat eraan toe. “Vanuit democratisch oogpunt is dat erg gênant. Het Élysée heeft de overhand. Het wil niet te veel de indruk geven dat we een militair instrument betrekken bij soms zware en langdurige operaties die kunnen neerkomen op oorlog, zonder dat de doelen, kosten en risico’s worden besproken. De keuze van de namen voor de operaties weerspiegelt dat. We gebruiken eufemismen. Deze aanpak bereikte zijn hoogtepunt met ‘Operatie Turquoise’ in Rwanda in 1994. Zo’n kleur zegt niemand iets, het ontwijkt de inzet.”

Frankrijk heeft geen monopolie op dit beleid. Rusland omschrijft zijn zeer reële oorlog in Oekraïne officieel als een “speciale militaire operatie”. En Israël doopte zijn militaire operatie in Gaza in 2006 “Zomerregen”. Als we alleen zouden luisteren naar de oorlogsvoerders, zou de oorlog bijna poëtisch en opvallend zijn.

Artikel verschenen in *l’Humanité* van 11 januari 2024

Foto Joseph Sohm

Ontdek de echte geschiedenis van 1 mei

Elk jaar op de eerste dag van mei verzamelt de werkende klasse in heel de wereld zich voor de strijd. Een dag die niet toevallig gekozen werd.

JONATHAN LEFÈVRE

Foto Cris Faga

In 1884 starten de vakbonden in de VS een massale campagne voor de werkdag van acht uur. Ze kiezen daarvoor de datum 1 mei, de startdag van het boekhoudkundig jaar van de bedrijven (zie kader).

HAYMARKET SQUARE EN DE “MARTELAARS VAN CHICAGO”

Twee jaar later wordt deze datum met bloed bezegeld. Gevolg gevend aan een oproep van de *American Federation of Labour* (AFL) gaan 340.000 arbeiders in heel de VS in staking om de achturedag binnen te halen. Ze weten dat hun slag thuis halen meer dan een dag zal vragen, daarom worden de acties in zowat heel het land verlengd.

Op 4 mei wordt op Haymarket Square in Chicago een samenkomst georganiseerd. In zijn boek *Geschiedenis van het Amerikaanse volk* schrijft Howard Zinn hierover: “Drieduizend mensen verzamelden zich. Het was een rustige samenkomst, en terwijl donderwolven zich samenpakten en het uur later werd, nam het aantal mensen af tot een paar honderd. Er verscheen een detachement van 180 politiemannen. Die begaven zich naar het podium en bevalen de menigte uit elkaar te gaan. De spreker zei dat de meeting bijna voorbij was. Toen ontplofte een bom temidden van de politieagenten: 66 van hen raakten gewond, waarvan er later zeven zouden sterven. De politie vuurde op de menigte. Meerdere mensen werden gedood, zo’n tweehonderd raakten gewond.”

De autoriteiten hebben niet meer nodig om de beweging een halt toe te roepen. Zonder uit te zoeken wie de bom gegooid heeft, arresteert de politie acht anarchistische verdachten. Tenminste, zo worden ze beschouwd. Slechts één van de acht beschuldigen was op het moment van de explosie ter plaatse, maar dan wel op de tribune, wat hem zou moeten vrijpleiten. Alleen baseert het gerecht zich op een wettekst die zegt dat wie tot een misdaad oproept, voor die misdaad kan worden veroordeeld, ook al heeft hij ze niet begaan. Dat is het geval voor de acht van Chicago: de zogeheten bewijzen voor hun

schuld berusten slechts op geschriften. Een opiniedelict dus.

DE BOM VAN DE POLITIE HELPT HET INTERNATIONALE SOLIDARITEITSSTELSEL

Een paar maanden later worden de acht ter dood veroordeeld. Vier van hen worden opgehangen, een pleegt zelfmoord in zijn cel, de drie anderen zien hun straf omgezet in een gevangenisstraf. Deze repressie en het snelle proces heeft een omgekeerd effect: in de VS en zelfs in Europa ontstaat een grote solidariteitsbeweging voor de “martelaars van Chicago”. Na het vonnis verklaart de Ierse theaterauteur George Bernard Shaw: “Als de wereld absoluut acht van zijn bewoners moet pakken, zouden het beter de acht rechters van het hooggerechtshof van Illinois zijn (in de staat Chicago, n.v.d.r.)”

In 1893 erkent de gouverneur van Illinois dat het proces een parodie was en dat de echte schuldige John Bonfield was, een politieagent. Te laat voor de “martelaars van Chicago”, maar niet voor hun klasse, die uit deze tragedie kracht zal putten.

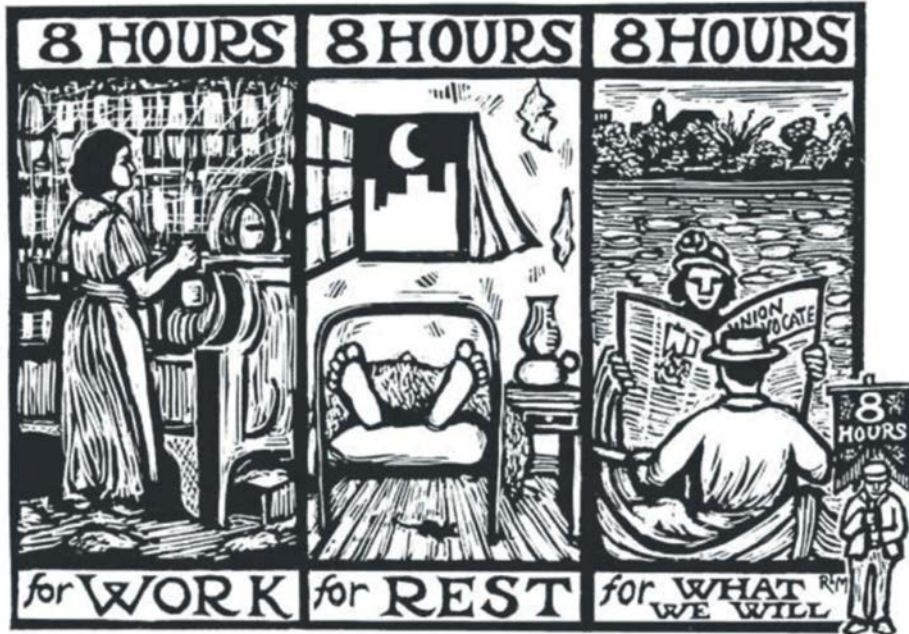
1890, DE RODE DRIEHOEK

In december 1888 besluit de AFL om van 1 mei de strijddag te maken voor de eisen van de werkende klasse. De Internationale Arbeidersassociatie (AIT, destijds ook Tweede Internationale genoemd), een organisatie die zo’n twintig jaar eerder door Karl Marx en andere revolutionairen was opgericht, steunt in 1889 de AFL en maakt van 1 mei een dag van internationale strijd van de werkende klasse.

De eerste 1 mei-viering heeft plaats in 1890. In Parijs dragen de deelnemers een rode driehoek in hun knoopsgat. Het is het symbool van de eerste eis van de georganiseerde arbeiderswereld: de eerste hoek staat voor acht uur werken, de tweede voor acht uur rusten en de derde voor acht uur ontspanning.

1 mei, verhuisdag

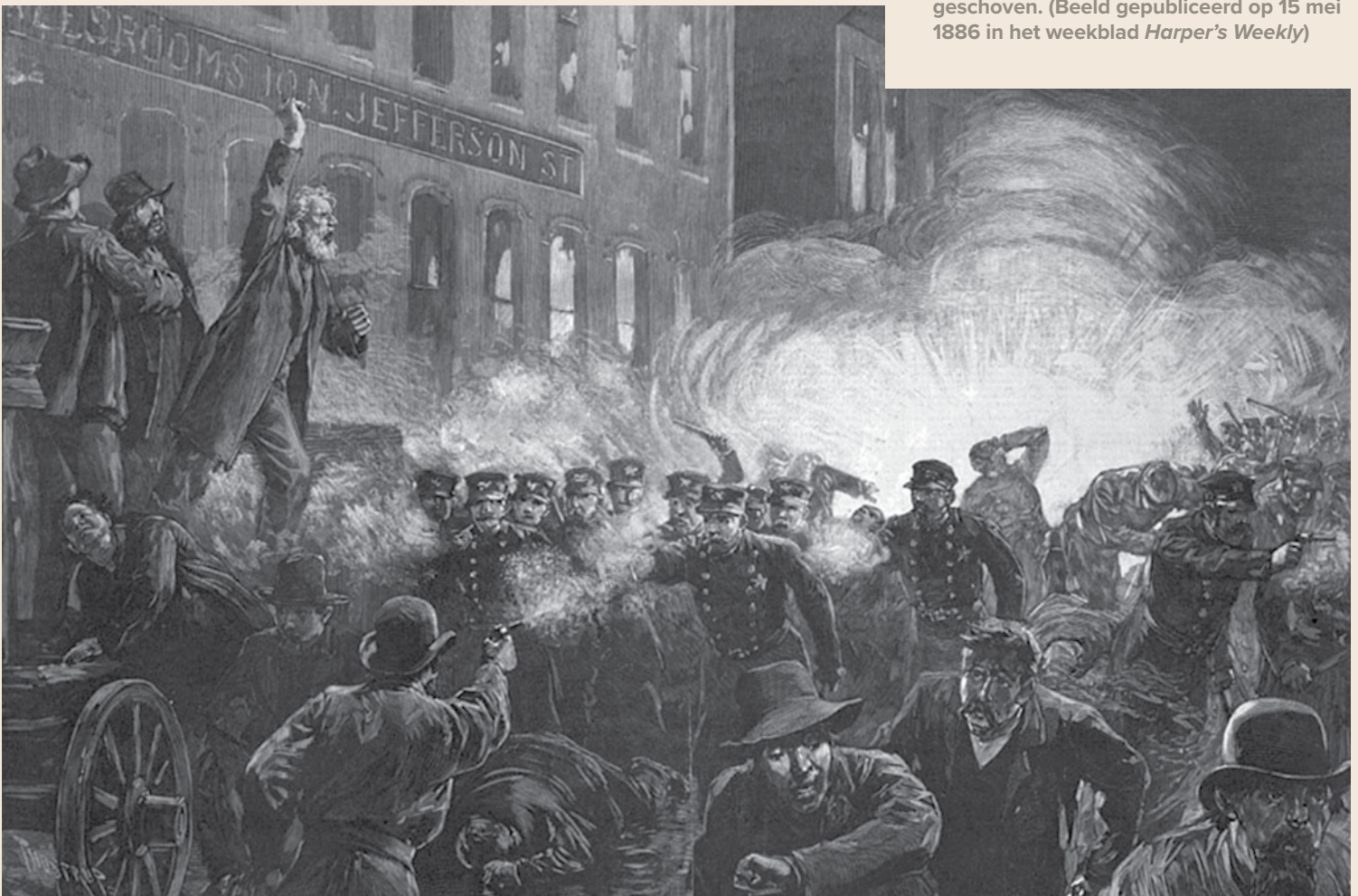
De eerste dag van mei is *Moving Day*, het begin van het boekhoudkundig jaar van bedrijven en de dag waarop de contracten van arbeiders al dan niet vernieuwd worden. Wie geen nieuw contract krijgt, moet een andere plek zoeken om opnieuw werk proberen te vinden. Vandaar de naam *Moving Day* (to move = verhuizen).

◀ “8 uur werk, 8 uur rust, 8 uur voor wat we zelf willen.” In de VS en in Europa is de achturedag de eerste eis van de georganiseerde wereld van de arbeid.

Sinds die dag verzamelt de werkende klasse zich over heel de wereld om nieuwe rechten te verwerven. Loonstijging, recht op betaald verlof, algemeen stemrecht, gelijkheid van man en vrouw, collectieve arbeidsduurvermindering, afschaffing van kinderarbeid, recht op waardige pensioenen, ... De eisen verschillen van jaar tot jaar en van land tot land, maar elke 1 mei heeft als gemeenschappelijk doel de sociale strijd te winnen van het patroonaat. En eraan te herinneren dat het niet de patroons of aandeelhouders maar de werkende klasse is die de rijkdom creëert. Ze heeft dan ook recht op meer dan kruimels.

▼ Op 4 mei wordt op Haymarket Square in Chicago een samenkomst georganiseerd. Er vallen meerder doden bij een door de politie georganiseerde aanslag. De aanslag wordt in de schoenen van anarchisten geschoven. (Beeld gepubliceerd op 15 mei 1886 in het weekblad *Harper's Weekly*)

NO RACE FOR RACISM

JONGEREN MAKEN VAN 21 MAART EEN DAG VAN ACTIE EN ENGAGEMENT TEGEN RACISME

Op 21 maart, de internationale dag tegen racisme en discriminatie, lieten duizenden jongeren hun stem horen. In meer dan honderd scholen in heel België organiseerden jongeren hun eigen actie om "neen" te zeggen tegen racisme: een lesuur staken, verzamelen op de speelplaats, een spandoek van 8 meter aan de schoolpoort hangen, met alle leerlingen gigantische krijttekeningen maken op de speelplaats, ... Enkele jongeren brachten hun boodschap zelfs in de pers.

Voor deze jonge generatie is het duidelijk: in dit land is er **NO PLACE FOR RACISM**

SUMMERCAMP 2024

Voor jongeren van het secundair

Waar? Geel

Wanneer? 12 tot 16 augustus

Prijs? €85 of €100 solidariteitsprijs

Vijf spetterende dagen met jongeren uit het hele land die de wereld willen veranderen: sportieve, culturele en artistieke activiteiten, ontmoetingen, leuke avonden, muziek, ...

Info & inschrijven

www.redfox.be

Jan Brasser, alias 'Witte Ko'.

JAN BRASSER (1908-1991)

Staalarbeider in het gewapend verzet

Onder de schuilnaam “Witte Ko” was Jan Brasser (1908-1991) tijdens Wereldoorlog Twee actief bij het gewapend verzet in Nederland. “Witte Ko” werd een begrip. De nazi’s maakten verbeterde jacht op hem, zonder succes. Samen met de bekende verzetsstrijders Hannie Schaft en Jan Bonekamp nam hij deel aan heel wat fameuze acties. Voor de oorlog was Brasser staalarbeider bij de Hoogovens in IJmuiden.

ROEL BERGHUIS

Jan Brasser wordt op 2 maart 1908 geboren in Uitgeest. Hij is een jaar of 14 als hij van school afgaat en begint te werken in het bollenbedrijf van zijn vader. Rooien, bollen pellen, wieden, koppen, ... Ook spitten. “Dan voelde je je rug wel”, vertelt hij in 1982 aan schrijver Otto Kraan. Maar Jan is sterk. Later gaat Jan leidingen in de grond leggen. Dat levert hem zo’n 28 gulden per week op, tegenover 20 gulden bij het bollenbedrijf. Daarna werkt Jan in een betonfabriek, waar hij septic tanks maakt. En af en toe is hij werkloos. Brasser heeft een hekel aan niks doen. Hij gaat sporen aanleggen op het traject Uitgeest-IJmuiden Oost. Met een grote hamer en spijkers rails vastslaan op de biels. Het hengsten met de hamers vindt hij prachtig werk. Daarna legt hij samen met andere grondwerkers de Provinciale weg van Limmen naar Amsterdam aan. Jan neemt het steeds meer op voor zijn col-

ROEL BERGHUIS is voormalig vakbondsbestuurder van de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV) en werkte tussen 1975 en 1992 als smelter bij Hoogovens. Van 1992 tot 2022 was hij FNV-bestuurder bij onder meer de Nederlandse Spoorwegen en Tata Steel Nederland.

lega's en komt in opstand tegen "de spelletjes" van de bazen.

ACTIE VOOR EEN BETER BESTAAN

Als de jonge Jan bij de spoorwegen werkt, komt hij in contact met een syndicalist. Hij wordt lid van de Communistische Partij van Nederland (CPN) en organiseert acties tegen de werkloosheid, de steunverlaging en de werkverschaffing (verplicht werk). De beurskrach van 1929 heeft wereldwijd catastrofale gevolgen en geldt als directe oorzaak van de crisis van de jaren '30. Dat heeft ook zijn invloed in Nederland. Jan Brasser is in die periode vier jaar werkloos. Hij gaat bij het

▼ Op 4 mei 2021 onthulde de directie van Tata Steel bij het Hoogovenmonument een Plaque voor Jan Brasser en werd ook het Jan Brasserplantsoen geopend.

landelijke werklozencomité en organiseert acties voor een beter bestaan.

Tussen 1935 tot 1937 zit Jan voor de CPN in de gemeenteraad van Uitgeest. De sfeer is in de crisistijd heftig. "Een miljoen tweehonderdduizend gulden voor een gewone koningin. En de werklozen trappen ze de verdommenis in", zo wordt bij optochten gescandeerd.

VERZET OP DE FIETS

In 1933 komen de eerste Duitse vluchtelingen, ze willen aan het naziregime ontkomen. Jan Brasser trekt veel op met de tegenstanders van Hitler. Er is een matig asielerrecht en er worden inzamelingen gedaan voor de vluchtelingen. Als het asielerrecht afgeschaft wordt, moet dat illegaal gebeuren.

Veel Duitse vluchtelingen – ook Nederlanders – gaan met de Internationale Brigade naar Spanje om te vechten tegen het fascisme en dictator Franco. Jan maakt daar propaganda voor.

De Kristalnacht van 9 november 1938 is het sein om te beginnen met moorden en plunderen. Met ruw geweld zet Duitsland de eerste grote aanval in op de joden. Almaar meer stemmen roepen op tot verzet. Jan Brasser staat op de eerste rij.

In 1939 gaat Jan als smelter bij Hoogovens in de Martinstaalfabriek

werken: ovendeuren drukken, flikken en opruimen. De uitgevreten rand in de oven, waar het vloeibare slak (bijproduct) op het vloeibare staal tegen de ovenwand aankomt, moet geflikt worden. Dat gaat met grote panchoppen vol met dolomiet die je tegen de rand moet gooien. Brasser doet dit werk vier jaar.

Bij Hoogovens raakt Brasser betrokken bij het verzet. Hij verspreidt illegale kranten en pamfletten en haalt geld op voor het solidariteitsfonds. Brasser speelt ook een belangrijke rol bij de organisatie van de Februaristaking van 1941 in de staalfabriek. Hij verspreidt het pamflet met de boodschap: "STAAKT!! STAAKT!! STAAKT!!"

Brasser zit in een lokale sabotagegroep van de CPN. De groep pleegt industriële sabotage in de staalfabriek en sticht brand bij Duitse legervoorraden op rangeerterreinen in Velsen en Beverwijk. Jan krijgt de leiding van de Raad van Verzet in Noord-Holland. Hij overvalt het Wormerveerse gemeentehuis om te voorkomen dat wordt ontdekt dat veel persoonsbewijzen verdonkeremaand zijn. Brasser geeft ook opdracht aan verzetsstrijders Hannie Schaft en Jan Bonekamp om de Zaanse politieagent Willem Ragut uit te schakelen. Die heeft veel Nederlanders verraden. Al het verzetswerk doet Brasser op de fiets.

EERHERSTEL

Na de oorlog wil de directie van Hoogovens niets meer met oud-werknemer Brasser te maken hebben. Voor Jan uitermate pijnlijk. In het Nederland van de Koude Oorlog worden overtuigde communisten wantrouwig bekeken, ook al werden ze door koningin Wilhelmina persoonlijk gedecoreerd voor hun verzetswerk. Jan Brasser is na de oorlog 27 jaar lang lid van de gemeenteraad van Krommenie voor de CPN.

In 2020 krijgt voormalig Hoogovenarbeider Jan Berghuis het archief dat Otto Kraan, schrijver van het boek "Witte Ko" en jarenlang bedrijfspersoneelschef bij Hoogovens, heeft bijgehouden over Jan Brasser en de herhaalde maar mislukte pogingen bij verschillende directies om hem te rehabiliteren. Jan Berghuis was als lid van de ondernemingsraad bij Hoogovens in de jaren '70 en '80 bij die pogingen betrokken. Pas in 2021, dertig jaar na zijn dood, krijgt Jan Brasser van Hoogovens eerherstel. Er komt een Jan Brasserplantsoen en de verzetsheld krijgt een Plaque bij het Hoogovenmonument voor gevallenen in Velsen-Noord (IJmuiden). Zo is Jan Brasser eindelijk weer terug op het oude nest.

Boeken over Jan Brasser

Witte Ko, Herinneringen uit het gewapend verzet, door Otto Kraan, uitgave Pegasus Amsterdam 1982. ISBN: 90 6143 1859

De onvermoeibare Brasser, dertien plaatsen uit een strijdbaar leven, door Filip Bloem, uitgave Verzetsmuseum Amsterdam in samenwerking met Uitgeverij Noord Holland, Wormer. Het boek is mede tot stand gekomen door een financiële bijdrage van Tata Steel. ISBN: 978-94-92335-36-4

Wat kan u ons aanraden?

Kiezen, kiezen, kiezen! Nog even en we worden weer in het kieshokje verwacht. En we durven te hopen dat je al wel weet wat je achter het gordijntje aan zal vinken 😊. Maar wat te kiezen uit alles wat de culturele wereld te bieden heeft? Dat is andere koek. Maar geen nood, hier zijn alweer onze tips.

REDACTIE SOLIDAIR

FILM

THE KITCHEN

Londen, het jaar 2040. Stijgende huizenprijzen, geautomatiseerde arbeid en de uitroeiing van de welvaartsstaat hebben de stad veranderd in een speeltuin voor miljardairs. De lagere klassen worden naar leegstaande krottenwijken gedreven. Izi wil daar graag weg, maar wanneer de jonge Benji in zijn leven komt, staat hij voor een aantal moeilijke beslissingen.

Van Daniel Kaluuya en Kibwe Tavares, te zien op Netflix

FILM

PARADISE

In de niet al te verre toekomst is het bedrijf AEON een miljardenconcern in de farmaceutische industrie geworden. Het bedrijf heeft een revolutionaire technologie ontwikkeld die het mogelijk maakt om levensjaren van de ene persoon over te dragen naar een andere. De gevolgen zijn dramatisch. Rijke mensen kopen letterlijk het leven van wie arm is of door het ongeluk getroffen wordt.

Van Boris Kunz, te zien op Netflix

KINDERFILM

TITINA

De waargebeurde avonturen van de foxterriër Titina, die in de jaren 1920 beroemd werd toen ze de Italiaanse luchtvaartingenieur Umberto Nobile en de Noorse ontdekkingsreiziger Roald Amundsen vergezelde op een luchtexpeditie naar de Noordpool.

Van Kajsa Næss, te zien bij Mylum

BOEK

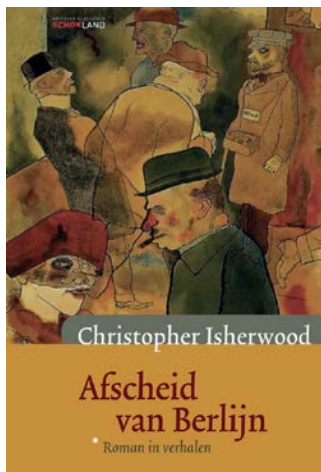
MANNEN IN DE ZON

Begin jaren '50. In de woestijn tussen Irak en Koeweit staat een grote vrachtwagen stil. In de lege watertank zitten drie Palestijnse mannen met één gemeenschappelijk doel: de elende in de vluchtelingenkampen ontvluchten. Het verhaal van Palestina, van de Nakba en het vluchtelingenvraagstuk, actueler dan ooit. Kanafani geldt als de pionier van de Palestijnse verzetsliteratuur.

Van Ghassan Kanafani, uitgeverij De Vrije Uitgevers, 19,90 euro

BOEK

AFSCHEID VAN BERLIJN

Heruitgave van de roman van Christopher Isherwood (1904-1986), waarin hij zijn indrukken beschrijft van de stad Berlijn in de nadagen van de Weimarrepubliek, de jaren 1929 tot 1932. Armoedige huurkamers, verlopen actrices, hysterische vrouwen met nazi-sympathieën, de rijken die zich in hun dure huizen opsluiten. Een stad waar de crisis steeds duidelijker voelbaar wordt en Hitler steeds belangrijker.

Van Christopher Isherwood, uitgeverij Schokland, 23 euro

BOEK

WIENS BELANG

Wie wint en wie verliest als politici als Tom Van Grieken, Wilders, Meloni, Le Pen en Orbán het voor het zeggen hebben? Marijke Persoone zocht het uit. Ellen De Soete getuigt over het verzet van haar moeder tegen de nazi-bezetting en hoe zij de fakkel van haar overnam. Opdat haat en uitsluiting niet het laatste woord zouden krijgen.

Van Marijke Persoone, uitgeverij epo, 22,50 euro

BOEK

ZE HEBBEN MIJN ZOON VERMOORD

In 2018 sterft de jonge student Sanda Dia nadat hij twee dagen lang vernederd en mishandeld werd door leden van de studentenclub Reuzegom. Ze worden in 2023 veroordeeld tot een boete van 400 euro en werkstraffen tot 300 uur. Ousmane Dia, vader van Sanda, doorbreekt de stilte en vertelt over de liefde voor Sanda, leven zonder haat, de kinderen van de Vlaamse elite, klassenjustitie en de KU Leuven.

Van Ousmane Dia, uitgeverij epo, 20 euro

BOEK

GAZA

Met de vernietigingsoorlog in Gaza laait ook het debat over oorzaak en gevolg van het geweld in Palestina weer op. Ludo De Brabander en Soetkin Van Muylem nemen je in sneltreinvaart mee doorheen de geschiedenis en geven een antwoord op alle cruciale vragen. Het abc van de Palestijnse tragedie.

Van Ludo De Brabander en Soetkin Van Muylem, uitgeverij epo, 20 euro

PODCAST

MUTERIJ

Het boek en de docuserie *Muterij* ken je vast al. Maar nu is er ook de gelijknamige podcast. Peter Mertens neemt je mee in de fascinerende verhalen over een kantelende wereld. Verhalen die je niet onberoerd laten, die woede wekken, maar ook een hoopvolle kijk geven op nieuwe mogelijkheden.

Een productie van Fakto, te beluisteren via Spotify, Apple Podcast of Youtube

CONCERT

TUTU PUOANE

Samen met pianist Ewout Pierreux schreef Tutu Puoane nieuwe songs gebaseerd op haar favoriete gedichten van de Zuid-Afrikaanse dichteres Lebogang Mashile. Resultaat is een gloedvol repertoire op haar eigen

Afrikaanse kruispunt van singer-songwriting, jazz en soul. Deze nieuwe muziek wordt komende zomer vereeuwigd op een album dat *Wrapped In Rhythm* zal heten.

Op 8 juni om 20 uur in De Roma, Borgerhout. Tickets 16-18 euro

HEB JE SOLIDAIR GOED GELEZEN?

Doe de test en win *Gaza, een geschiedenis van kolonisatie* van Ludo de Brabander en Soetkin van Muylem

VERTICAAL

1. Familiennaam van de Nederlandse verzetsstrijder die bekend stond onder de naam "Witte Ko".
2. In welke Franse stad is het openbaar vervoer gratis?
4. Annik Van den Bosch en Agnès Babinska werken allebei bij deze supermarktketen.
6. Zo heet bij de PVDA een vermogensbelasting.
8. Naam van een katachtige die ook gebruikt werd voor een Franse militaire operatie.
11. Familiennaam van een bekende Franse econoom die aantoonde dat de trickle down theorie vals is.
13. Naam van de vakbond die geleid wordt door Irvin Jim.

HORIZONTAAL

3. In deze Amerikaanse stad liet de politieman John Bonfield op 4 mei 1886 een bom ontploffen.
5. Familiennaam van de nieuwe voorzitter van het ACV, die in september naar ManiFiesta komt.
7. Familiennaam van de Indiase marxist die het boek *Muiterij* van Peter Mertens uitgeeft in het Engels.
9. Gemeente waar busbouwer Van Hool gevestigd is.
10. De bergen of de zee. Waar ligt de voorkeur van Peter Mertens?
12. Ze zijn elk jaar opnieuw met meer dan tweeduizend om ManiFiesta pico bello te laten verlopen.
14. Voor zijn muzikale uitstap naar het metal-genre voegde deze Belgische zanger één letter toe aan zijn voornaam. Hoe luidt die voornaam nu?
15. Naam van de Gazaanse gezondheidsorganisatie met twee ziekenhuizen en zes gezondheidscentra.

De winnaars van vorige keer zijn Carlos K. en Danny F.
Gefeliciteerd!

De PVDA wil dat ze eerlijk zijn

Vind het verborgen woord en stuur je antwoord naar redactie@solidair.org, samen met je volledige gegevens. De winnaar(s) word(t)(en) getrokken uit de goede antwoorden.

QUOTE

“Het zal duidelijk zijn dat ons kapitalistische model, dat gebaseerd is op oneindige groei op een in omvang beperkte planeet, onhoudbaar is.”

– Ilja Leonard Pfeijffer, schrijver

Het is niet voor iedereen crisis. In 2023 braken de dividenden die wereldwijd door grote bedrijven aan hun aandeelhouders werden uitgekeerd, alle records: 1630 miljard dollar. Een stijging van 4,4% ten opzichte van het jaar ervoor. Wat betreft cadeaus aan aandeelhouders is Frankrijk wereldkampioen: de 40 belangrijkste bedrijven aan de beurs deelden bijna 100 miljard euro uit. En er zou geen geld zijn voor loonstijgingen en pensioenen?

Europees migratiepact is fout en gevaarlijk

Op 10 april keurde het Europees parlement het Europese pact inzake asiel en migratie goed. “Dit pact is fout en gevaarlijk”, aldus Marc Botenga, Europees volksvertegenwoordiger van de PVDA. “Zolang er oorlogen, economische miserie en klimaatrampen zijn, zullen mensen hun thuis moeten ontvluchten. Dit pact garandeert niet eens dat vluchtelingen gelijk en solidair verdeeld worden over verschillende landen.” Opvang wordt een soort koehandel tussen de lidstaten, die zullen proberen politiek of financieel voordeel te halen uit het al dan niet opvangen van mensen in nood.

Voor de PVDA moeten enerzijds de oorzaken aangepakt worden die mensen ertoe brengen hun land te verlaten en moet anderzijds waardige en respectvolle opvang worden gegarandeerd.

Buurtbewoners solidair met werknemers Van Hool

Het sociaal drama bij busbouwer Van Hool laat ook de mensen in de buurt van de fabriek niet koud. Buurtbewoners organiseerden eind maart een solidariteitsactie aan de poort van het bedrijf. Op een groot spandoek met het opschrift “Buurtbewoners solidair met werknemers Van Hool” plaatsten de deelnemers met verf een handafdruk. Senne Heremans: “De sluiting van de fabriek zet 2.500 werknemers zonder job en nog eens evenveel bij de toeleveranciers. Het is een ramp voor de regio en voor heel België. Alle vakkennis om onze uitstootvrije bussen van de toekomst te maken, gaat in een klap verloren. Dit is wanbeleid van de Vlaamse en de federale regeringen, die niets deden om de fabriek te redden. Daarom gaven we met de buurtbewoners een sterk signaal. De werknemers verdienen alle steun.”

MANi 20 24 FIESTA

07+08
SEPT

EERSTE
NAMEN

FEEST VAN DE SOLIDARITEIT

HELLMUT LOTT: GOES METAL LAURA TESORO OMDAT HET KAN & AVERAGE ROB VIJAY PRASHAD (in) SHAWN FAiN (USA)

Raoul Hedebouw • Lowkey (uk) • Irvin Jim (za) • Bekvegter • film
Tuur Elzinga (fnv) • schaaktoernooi • Naragonia
kinderdorp • Anuna De Wever • RORI • Marie Darah
Ana Carla Maza (cu) • Chrostin • dj sets • Hillal Sor • 3'Ain
#CeaseFireNow 🇪🇬 • LeBlanc • Adolph Reed (usa)
voetbaltoernooi • MST (bra) • Las Lloronas • boekenforum
silent disco • Peter Mertens • streekbieren

HIPPODROOM OOSTENDE • MANIFIESTA.BE

DAGTICKET €20 • WEEKENDTICKET €38 • KINDEREN TOT 12 JAAR GRATIS • GRATIS BUSSEN/TREINEN (BEPERKTE PLAATSEN)

geneeskunde
voor het volk

